

Klimaplan

2025-2050

Kolofon

Vejle Kommunes Klimaplan 2025-2050

Udkast udarbejdet af Vejle Kommune i 2024-25

Klimaplanen er vedtaget i Vejle Byråd den 27. august 2025

Denne klimaplan er en revision af DK2020 klimaplanen fra december 2020 og udarbejdet med afsæt i nyt rammeværktøj fra Klimaalliancen og C40 - Cities Climate Transition Framework.

Tekst, layout og grafik:
Teknik & Miljø, Vejle Kommune

Første oplag:
200 stk.

Tryk:
Vejle Kommune printcenter

Du kan følge vores arbejde med klima på siden www.vejle.dk/klima

Indhold

Forord	4
Vi giver mere, end vi tager	6
Klimaindsatser i hverdagen	10
Handling i fokus 2025-2030	12
Klimaregnskab og mål	16
Klimatilpasning	26
Lokalt engagement	34
Partnerskaber	40
Indsatsområder	44
1. Energi	46
2. Mobilitet	50
3. Biodiversitet, arealer og landbrug	52
4. Stormflod, nedbør, hedeølge og tørke	56
5. Byggeri	60
6. Grøn borger	64
7. Grøn virksomhed	68
8. Grøn Kommune	72
Vejen til målet	76
Sådan kommer vi i mål	78
Vil du vide mere?	79

Kære læser,

Byrådets vision "Vejle med vilje" er bygget op om fortællingen "fælles om fremtiden" med de tre ambitioner:

- Vi er noget for hinanden
- Vi giver mere, end vi tager
- Vi former fremtiden med mod

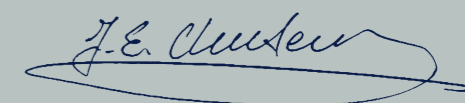
I relation til denne nye klimaplan taler det ind i, at vi ved en fælles indsats kan gøre vores til at bremse klimaforandringerne og samtidig sikre os mod konsekvenserne i form af oversvømmelser og hedebølger. Indsatser for både tilpasning og forebyggelse skal udmøntes på rimelig og retfærdig vis, og kommunen skal benytte sig af alle sine beføjelser til at nå målene.

Med vedtagelsen af den første klimaplan i december 2020 besluttede byrådet, at Vejle Kommune skal arbejde for at efterleve målene i Parisaftalen. Dette arbejde fortsættes i denne nye klimaplan, hvor vi skærper målet og nu arbejder for, at kommunen som samfund skal have en netto nul udledning af drivhusgasser inden 2045 og en 110% reduktion i 2050 i forhold til 1990-niveau. Vi har stadig det samme delmål om en 70 % reduktion i 2030. Vedrørende klimatilpasning fastholder vi målet om at Vejle Kommune i 2050 er klimatilpasset i forhold til de i dag kendte scenarier.

Klimaet er ikke længere et tema for de få, men et emne, der dagligt drøftes i de store medier. Og klimaforandringerne er noget, vi oplever jævnlige - f.eks. i kraft af oversvømmelser i Vejle by. Klimahandling er dog stadig noget, som mange af os skal lære. Noget sker af sig selv; når priserne på energi går i vejret, så skruer vi ned for forbruget. Men når vi skal omstille vores transportvaner, vores kost eller vores indkøbsvaner, så skal det grønne valg være det lette valg. Og det skal vi hjælpe til med som kommune.

Og som kommune spiller vi en stor rolle i at få de større projekter hjulpet godt på vej. Her er et udpluk af de konkrete resultater, vi i fællesskab med lodsejere og virksomheder har opnået i de seneste år, siden vi vedtog vores første klimaplan:

- Givet tilladelse til at rejse ca. 1000 ha ny skov, der bidrager til at nedbringe udledningen af CO2 samt aktivt opfanger CO2 fra luften.
- Lavet aftaler om forsinkelse af vand på 9 hektar landbrugsjord, så vi kan forsinke 94.000m³ vand og reducere oversvømmelser i Vejle.
- Stillet krav om el-busser og renovationsbiler på vedvarende energi og udbudt over 200 ladestandere.
- Arbejdet med reduktion af madspild og CO2-udledningen fra kosten, blandt andet via kurser for køkkenpersonale og via valg af fødevarer i kommunens kantiner og institutioner.
- Holdt over 30 fjernvarmemøder og godkendt mere end 40 fjernvarmeprojekter.
- Vedtaget principper for fremtidens energiparker flere steder i kommunen og igangsat konkret planlægning på en lokation samt igangsat konkret planlægning for udvidelse af biogasanlæg.
- Faciliteret tre energinetværk, indgået partnerskabsaftaler med lokale virksomheder, og understøttet grøn erhvervsudvikling og sektorkobling.
- Understøttet lokal klimahandling ved at finansiere projekter for 3 mio. kroner siden 2020.

Borgmester Jens Ejner Christensen
Maj 2025

Vi giver mere, end vi tager

Vejle Byråd fortsætter med denne klimaplan arbejdet med, at vi alle i Vejle Kommune og i vores omverden sammen kan tage ansvar og have mulighed for at handle. Byrådet inviterer alle til at bidrage til den grønne omstilling og ønsker med denne plan at følge op på - og fortsætte med - handling og dialog med borgere, erhvervsliv og andre aktører.

Vi oplever de globale klimaforandringer på egen krop i Vejle især i form af oversvømmelser i Vejle by, der kommer oftere og voldsommere, end vi har været vant til. Arbejdet med at reducere omfanget af disse oversvømmelser og skaderne derfra skal ske i fællesskab mellem kommune og grundejere. I årene fremover vil vi alle fortsat skulle tilpasse os klimaforandringerne, og stormfloder vil sandsynligvis blive vores største trussel i fremtiden.

Med oplevelsen af klimaforandringer lige uden for døren og mediernes daglige omtale af emnet er klima ikke noget, vi kan ignorere. Parisaftalens mål om at begrænse den globale temperaturstigning til 1,5, maks. 2 grader celsius er blevet sværere at nå, og i 2024 blev klodens gennemsnitstemperatur for første gang 1,5 grad over referenceårene 1850-1900.

I 2019 besluttede Vejle Byråd at bakke op om Parisaftalens mål, og kommunens første klimaplan blev vedtaget i december 2020. I juni 2020 vedtog regeringen en national klimalov, der sætter ambitiøse mål for at reducere udledningen af drivhusgasser, og regeringsgrundlaget fra 2023 skærper målet om klimaneutralitet for Danmark til at være allerede i 2045. Det mål sætter vi os også i Vejle Kommune.

Vejle Byråd har ligesom regeringen sat et ambitiøst mål om 70 procent reduktion i udledningen af drivhusgasser i 2030. Med udgangspunkt i klimaplanen fra 2020 beskriver denne plan, hvordan vi kommer videre mod dette mål. Selvom vi har arbejdet med klimadagsordenen siden 2020, er vi ikke i mål. Og frem mod 2030 skal vi sætte en række ambitiøse tiltag i værk for at nå det. Tiltagene skal reducere ca. 50.000 tons CO2 svarende til ca. 6 % af vo-

res nuværende udledning. Målopfyldelsen afhænger dog også af en række faktorer, vi som kommune ikke er herre over – for eksempel udviklingen i havvindmølleparker, store batterier, power to x og mulighederne for at opsamle CO2 fra skorstene og direkte fra luften. Omstillingen i landbruget, og hvor hurtigt det går med elektrificeringen af transporten, ligger også i høj grad uden for kommunens indflydelse.

Denne klimaplan er en revision af DK2020 klimaplanen fra 2020. Klimaplanen følger rammeværktøjet "Cities Climate Transition Framework" (CCTF) fra det verdensomspændende bynetværk C40, der er oversat til dansk kontekst af kommunernes samarbejdsorgan Klimaalliancen. Den tidligere klimaplan er suppleret med en klimatilpasningsplan fra 2023, der opstiller mål og indsatser for, hvordan vi håndterer de øgede vandmængder og det mere ekstreme vejr, der venter os. Målene fra klimatilpasningsplanen er stadig gældende.

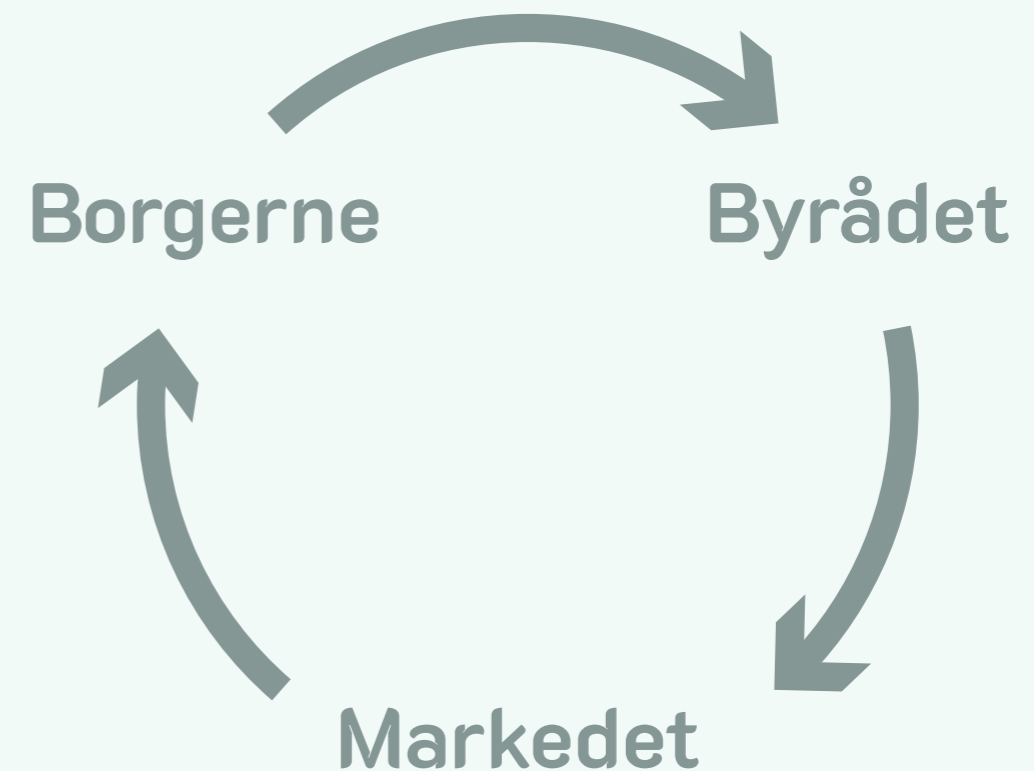
C40's rammeværktøj CCTF stiller krav om at arbejde med rimelig og retfærdig fordeling af klimaindsatsen. Denne tilgang er en, vi i Vejle Kommune har haft siden godkendelsen af vores Resiliensstrategi i 2016. Resiliensstrategien lægger vægt på at sikre både klimaresiliens og social resiliens og at være en samskabende kommune på tværs af dette. Vi har derfor erfaring med at favne og inddrage alle vejlensere på tværs af alder, bopæl og nationalitet, når vi udvikler projekter. Dette skal også gælde for klimaprojekterne.

De konkrete tiltag, der skal udføres for at opnå klimaplanens mål, vedtages via fagudvalgenes klimahandlingsplaner samt Grøn Kommune, klimahandlingsplan for Vejle Kommune som virksomhed. Til denne klimaplan er udarbejdet "Bilag 1 – Mål og tiltag", der beskriver en række forslag til handlinger, der kan udføres, for at opnå målene.

Klimaplanen kan certificeres efter C40's rammeværktøj når klimahandlingsplanerne er godkendt.

Principper

- Vi går efter de langsigtede løsninger
- Partnerskaber og lokale arbejdspladser driver den grønne omstilling
- Vi gør det lettere at træffe det grønne valg
- Den grønne omstilling skal komme flest mulige til gavn
- Forebyggelse og tilpasning skal tænkes sammen

Figur 1: Byrådet planlægger for at udvikle markedet for grønne løsninger. Markedet giver borgere og virksomheder mulighed for at træffe grønne valg. Borgere og virksomheder efterspørger muligheder for grønne valg hos politikerne.

Borgere i lokalsamfund er med til at plante ny skov
Foto: Vejle Kommune

STORE VIRKSOMHEDER OG MINDRE LODSEJERE HAR I KLIMAPLANENS FØRSTE PERIODE SØGT OM OG FÅET TILLADELSE TIL AT REJSE I ALT NÆSTEN 1000 HA **SKOV I VEJLE KOMMUNE.**

VI SKAL NÅ **2000 HA** MERE INDEN 2030 FOR AT OPFYLDE VORES MÅL OM **3000 HA SKOV.**

Klimaindsatser i hverdagen

Der er mange ting, man kan gøre som privatperson for at bidrage til at opfylde målene i Parisaftalen. Det drejer sig om at nedbringe sin udledning inden for energi, transport, forbrug, affald og fødevarer. Altså tænke over i hverdagen, hvordan man kan nedsætte sit forbrug af energi, reducere mængden af kilometer, man rejser i en fossildrevet bil eller med fly, nedbringe mængden af affald og spise mere grønt, købe de grønnere alternativer og generelt forbruge mindre. Ud over at forebygge klimaforandringer skal vi også tilpasse os til det ændrede klima med mere regn og tørre somre, og det kan vi også tænke på hjemme hos os selv.

Her er 20 gode råd at starte med:

ENERGI

1. Isolér dit hus og skru ned for varmen, så vi ikke skal producere så meget varme.
2. Monter solceller på taget, så du selv er med til at producere grøn strøm.
3. Udskift dit olie- eller naturgasfyr til fjernvarme eller varmepumpe.

TRANSPORT

4. Skift bilen ud med en (el-)cykel, det giver både en CO2-besparelse, renere luft, mindre trængsel og et sundere liv.
5. Kør flere sammen i bilen eller tag bussen og toget, det sparer brændstof og giver mindre trængsel.
6. Skift fossilbilen ud med en elbil, og undgå bil nummer to og tre.
7. Skær ned på flyvturene, og overvej at tage toget i stedet for.

FORBRUG

8. Tænk to gange før du køber nyt. Måske kan du leve godt uden, eller måske kan genbrug være vejen til nyt.
9. Køb ind i lokale butikker og spørg efter varer, der er produceret bæredygtigt og så vidt muligt lokalt.
10. Køb færre produkter, men af højere kvalitet og med længere levetid. Vær flere om at dele ting, der ikke benyttes ofte.

FØDEVARER

11. Spis efter de nationale kostråd med mere plantebaseret og mindre kød.
12. Spis sæsonens lokale fødevarer.
13. Lav kun den mad, du kan spise, og køb ikke for meget ind, så undgår vi madspild.

AFFALD

14. Sorter dit affald, så vi kan producere nye varer ud af genanvendte materialer.
15. Reparer de gode, gamle ting i stedet for at købe nyt, så sparer vi en masse ressourcer. Deltag i repair caféer.
16. Giv de gode ting, du ikke bruger mere, til genbrug, så kan andre få glæde af dem. Og brug selv gode ting, som andre har givet videre, som alternativ til at købe nyt.

KLIMATILPASNING

17. Indret din have, så regnvandet kan sive ned på egen grund, så belaster det ikke kloaknettet unødigt.
18. Lad haven blive vild og frodig, så binder du mere CO2 i havens biomasse, holder på regnvandet og giver samtidig grobund for dyre- og planteliv.
19. Skal du bygge nyt hus eller udhus, så overvej, om der kan vokse græs og urter på dit tag, det vil give bedre biodiversitet.
20. Lav et klimatilpasningstjek af din ejendom – få undersøgt, om din ejendom er særlig udsat i forhold til risiko for oversvømmelse fra fjord, vandløb, regnvand og/eller grundvand.

Handling i fokus 2025-2030

Den grønne omstilling er godt i gang i Vejle Kommune, og i de næste fem år skal der være fokus på implementering af alt det, vi satte i gang med den første klimaplan i 2020.

Vi har nu analyseret vores muligheder og har lavet de planer, der udstikker retningen for handling. Derfor er tiden kommet til, at vi skal iværksætte initiativer, der kan ses på bundlinjen, både ift. at reducere CO₂-udledning og beskytte vores værdier mod oversvømmelser.

SKOVREJSNING

Skovrejsning er et vigtigt tiltag i klimaplanen. Vi har kortlagt, hvor det er optimalt at plante ny skov ift. at opnå flest mulige synergier med drikkevandsbeskyttelse, friluftssygdomme, kvælstoffjernelse og biodiversitet. Vi har etableret samarbejder med eksterne fonde og organisationer om at accelerere handling. Regeringens Aftale om Implementering af et Grønt Danmark (Grøn Trepert), stiller krav om skovrejsning frem mod 2045. DK2020 klimaplanens mål om at rejse 3.000 ha skov inden 2030 fortsætter, så de næste fem år har vi fortsat fokus på at understøtte privates skovrejsning for at opnå dette mål. Rejsning af 3.000 ha skov kan reducere vores udledning med ca. 12.000 tons/år.

UDTAGNING AF
LAVBUNDSJORDE

Udtagningen af kulstofrige lavbundslande er ikke gået hurtigt nok, og mange tørvejorde er allerede nedbrudt. Det haster derfor med at tage de resterende kulstofrige jorde ud af drift, og det er klimaplanens mål, at disse jorde udtages inden 2030. Der er afsat ressourcer til at understøtte denne udtagning. Udtagning af alle kulstofrige lavbundslande kan reducere vores CO₂ udledning med ca. 12.000 tons/år.

VEDVARENDE
ENERGI

Opstilling af vedvarende energianlæg skal accelereres for at producere nok lokal strøm til elektrificeringen af samfundet. Vi har godkendt en Strategisk Energiplan og har overblikket over fremtidens energiforsyning. Vi er godt på vej med solcellerne, der dækker næsten 30% af strømforsyningen i hele Vejle Kommune. Nu skal der stilles nye store vindmøller op, i godt samarbejde med udviklere og lokalsamfund. Der skal opstilles 10-15 nye, store vindmøller og yderligere 150 ha solceller for at dække det forventede strømforbrug i 2030. Det er vedtaget at gå videre med planlægningen for tre energiparker i Vejle Kommune. Energiparkerne vil ved etablering bidrage til at indfri klimaplanens mål på energiområdet. Der er igangsat en lokalplan for udvidelse af eksisterende biogasanlæg og en mere er på vej.

OLIE OG
NATURGAS

Olie og naturgas skal udfases på små fjernvarmeværker, hos private, i industrien og i vores fjernvarmesystem hos TVIS. Vi har vedtaget en varmeplan og fremtidens varmeforsyning er kortlagt i hele kommunen. Vi understøtter udfasning af naturgas i fjernvarmesystemet og i industrien. Det antages, at al naturgas bliver erstattet med biogas, og derfor er CO₂ neutral i 2030.

Derudover kan udfasning af olie i opvarmningen reducere vores CO₂ udledning med ca. 3.000 tons/år.

DET ÅBNE
LAND

Det åbne land er under forandring. Med udgangspunkt i klimapartnerskab med landbruget, som blev etableret i 2021, fortætter vi med at have fokus på at skabe klimagasreduktioner i landbruget i synergi med klimatilpasning, hensyn til grundvand, kvælstofreduktion og biodiversitet. Fremover tager indsatserne udgangspunkt i regeringens Aftale om Implementering af et Grønt Danmark (Grøn Trepert) og de principper for arealomlægningen, som er politisk vedtaget i Vejle Kommune.

Arealomlægningen som følge af Grøn Trepert forventes at reducere landbrugets afledte udledninger med ca. 6.000 CO₂e tons/år fra 2030 og 22.000 CO₂e tons/år fra 2045.

GRØN
MOBILITET

Der blev i 2023 vedtaget et Grønt visionstillæg til mobilitetsplanen. Tillægget opstiller målsætninger for fredeliggørelse af Vejle midtby, gode cykelforhold, en ambitiøs indsats for børn og unges cykling og et godt tilbud om kollektiv trafik. Frem mod 2030 skal der være fokus på at implementere tillæggets målsætninger.

30 % omstilling til elbiler i 2030 kan reducere vores CO₂ udledning med 40.900 tons/år. Denne udvikling er godt i gang og reduktionen er derfor regnet ind i fremskrivningen frem mod 2030.

KLIMATILPASNING

Klimatilpasning i form af stormflodssikring og vandtilbageholdelse er sat i system og besluttet via Risikostyringsplan, Stormflodsstrategi og Klimatilpasningsplan. Der arbejdes med både at sikre Vejle by ved at tilbageholde vand i oplandet til Grejs og Vejle Å og med at etablere stormflodsbeskyttelse langs hele havnefronten. Klimatilpasningens løsninger samtænkes med både indsatserne for arealoplægning og med ønskerne for byudvikling.

FORBRUG

De udledninger af klimagasser, der kommer fra forbrug hos borgere og virksomheder, har en stor indvirkning på det globale klima. Derfor er det nødvendigt, at vi arbejder med reduktion af forbrug via alle de kanaler vi kan. Via Økolariet, Grønt Forum og partnerskaber med virksomheder og civilsamfund arbejder vi målrettet med at oplyse og tilskynde til nye vaner. Vejle Kommunes Affalds- og Ressourceplan 2025-2037 retter også et stort fokus denne vej.

BYGGERI

Byggeriet har en stor påvirkning på klimaet, både på grund af de materialer der bliver brugt, de ting vi indretter os med og det energiforbrug vi har i husene. Der skal derfor i de kommende år være fokus på at bygge mindre, renovere mere, anvende genbrugsmaterialer og kun nedrive i nødstilfælde. Samtidigt skal vi sørge for at udvikle nye byområder med plads til håndtering af regnvand, biodiversitet og liv mellem husene. Vi tænker bæredygtighed ind i hele fødekæden for nyt byggeri, både i kommuneplanen, når vi udlægger nye arealer og stiller krav om mindre grundstørrelser, i lokalplaner når vi disponerer arealerne og i byggesagsbehandlingen, hvor indførelse af bæredygtighedsklasser i bygningsreglementet sikrer byggeri med et lavere CO₂-aftryk.

GRØN KOMMUNE

Vejle Byråd vedtog i april 2024 Grøn Kommune – klimahandlingsplan for Vejle Kommune som virksomhed. Planen opstiller mål og indsatser for, hvordan vi driver vores bygninger, køber ind, transporterer os og agerer med klimabevidsthed som medarbejdere i kommunen. Planen bygger ovenpå allerede vedtagne strategier, bl.a. Vejle Kommunes indkøbspolitik og Strategi for bæredygtigt byggeri.

Grøn Kommune fastsætter et overordnet forbrugsmål om at CO₂-udledningerne fra kommunens forbrug i 2030 skal reduceres med 40% ift. 2022.

PROJEKTET **GRØN DETAIL** HANDLER OM AT GØRE VEJLE TIL **DANMARKS GRØNNESTE HANDELSBY**, HVOR BUTIKKERNE HAR FOKUS PÅ **KLIMAVENLIGE VARER**, **REPARATION OG GENBRUG** OG AT MINIMERE AFFALD, TRANSPORT OG EMBALLAGE.

Søndergade i Vejle
Foto: Jonas Normann

Klimaregnskab og mål

Vi ser allerede forandringer i klimaet med tørre somre, kraftige regnhændelser og ødelæggende storme. Det er vores fortsatte afbrænding af fossile brændsler og industrielle landbrug, der er synderen på grund af store udledninger af drivhusgasser.

Drivhusgasserne er primært kuldioxid (CO₂), som bl.a. dannes ved afbrænding af olie, benzin og kul, metan (CH₄) fra dyrenes fordøjelse, og lattergas (N₂O) som dannes ved omsætningen af gødning. De forskellige gasser har forskellig drivhusgaseffekt. Drivhusgas er den samlede betegnelse og ofte regnes den samlede drivhusgaseffekt i det, der kaldes CO₂-ækvivalenter (CO₂e).

I Vejle Kommune som samfund viser den nyeste opgørelse af drivhusgasser, med data fra 2022, at udledningen er på 673.000 ton CO₂e pr. år, eller ca. 5,5 ton pr. person. Dette tal indeholder ikke flyrejser til lande uden for EU, og det indeholder ikke varer produceret udenfor kommunegrænsen og i udlandet, de såkaldte forbrugsbaserede udledninger. Tallet er udregnet efter international standard.

Selvom vi i klimaregnskabet følger den internationale standard, skal vi også justere de handlinger, der ikke kan måles direkte i regnskabet, men som bidrager væsentligt til udledningen af drivhusgasser. Vi har derfor også fokus på at reducere vores forbrugsbaserede udledninger, altså vores madvarer, tøjindkøb, flyrejser osv. Vores lokale handlinger må ikke skabe en såkaldt lækageeffekt. Lækageeffekt opstår, når den adfærd, vi ændrer i Vejle, medfører en øget udledning i en anden kommune eller et andet land. Vejle Kommune svarer på mange parametre

til en dansk gennemsnitskommune, og det vil sige, at vi kan gå ud fra, at den gennemsnitlige udledning inkl. forbrug pr. indbygger i Vejle Kommune ligger på samme niveau som for en gennemsnitsdansker, dvs. ca. 13 tons CO₂e pr. år jf. tænketanken Concitos beregninger.

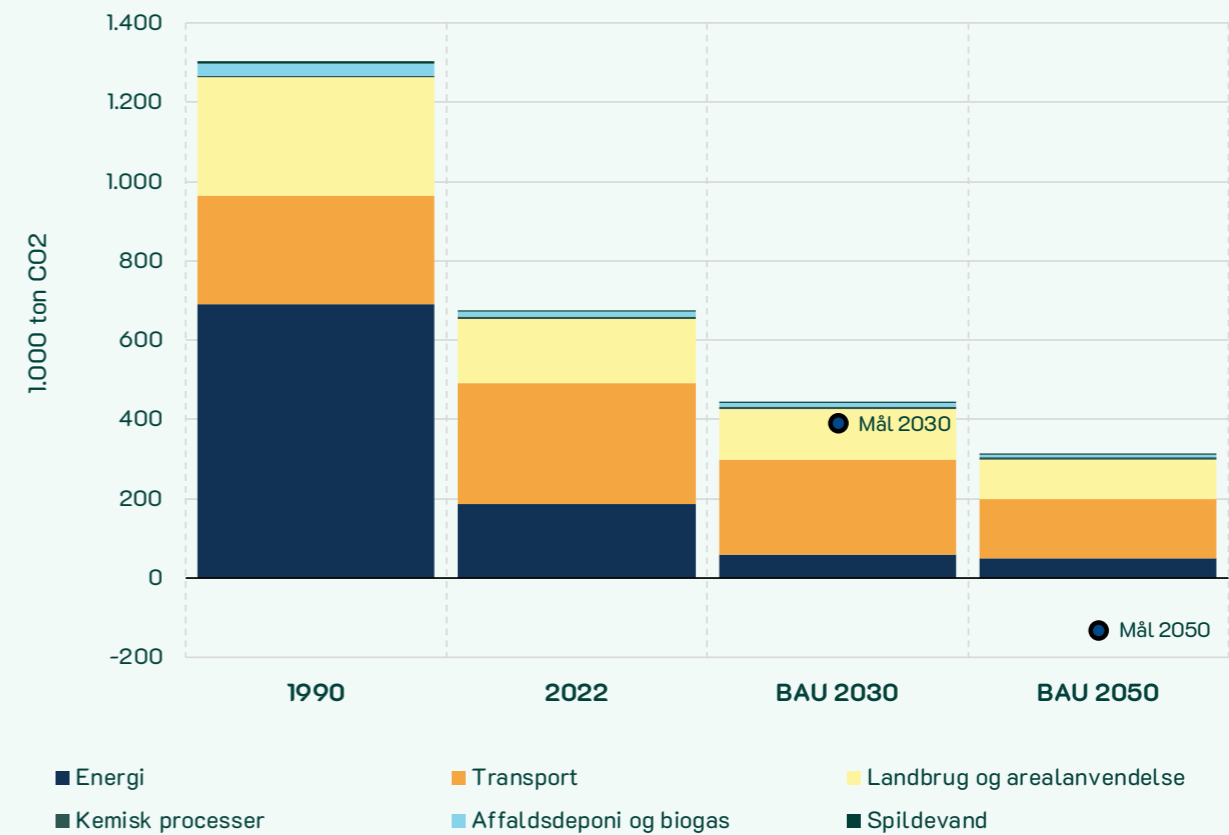
Væksten i befolkningstallet er regnet med i det samlede regnskab.

Vejle Kommunes klimaregnskab viser, at de store udledninger er fordelt primært på sektorerne *Energi* (28%), *Transport* (45%) og *Landbrug* (24%). Derudover er der mindre udledninger fra *Industri* (1%) og *Affald* (2%).

Med byrådets beslutning om at reducere udledningen med 70 procent i 2030 i forhold til 1990-niveau og et mål om nettonul udledning i 2045, skal der fokuseres på de største bidragsydere til den samlede udledning. Viden om de største udledninger findes i klimaregnskabet. Inden for *energi* er det således udfasning af olie og naturgas, der skal tages fat på, samtidig med øget lokal produktion af vedvarende energi fra f.eks. sol og vind. Inden for *transporten* er det hovedsageligt personbiltransporten, der skal reducere sin udledning enten ved reduceret transportbehov eller ved omstilling til vedvarende energi som f.eks. elbiler, men også den tunge trafik skal omstilles. Inden for *landbrug* er det hovedsageligt produktionen af kød, forbruget af gødning og arealforvaltningen af lavbundslande og skov samt bioforgasning af alt gylle, der skal bidrage til omstillingen.

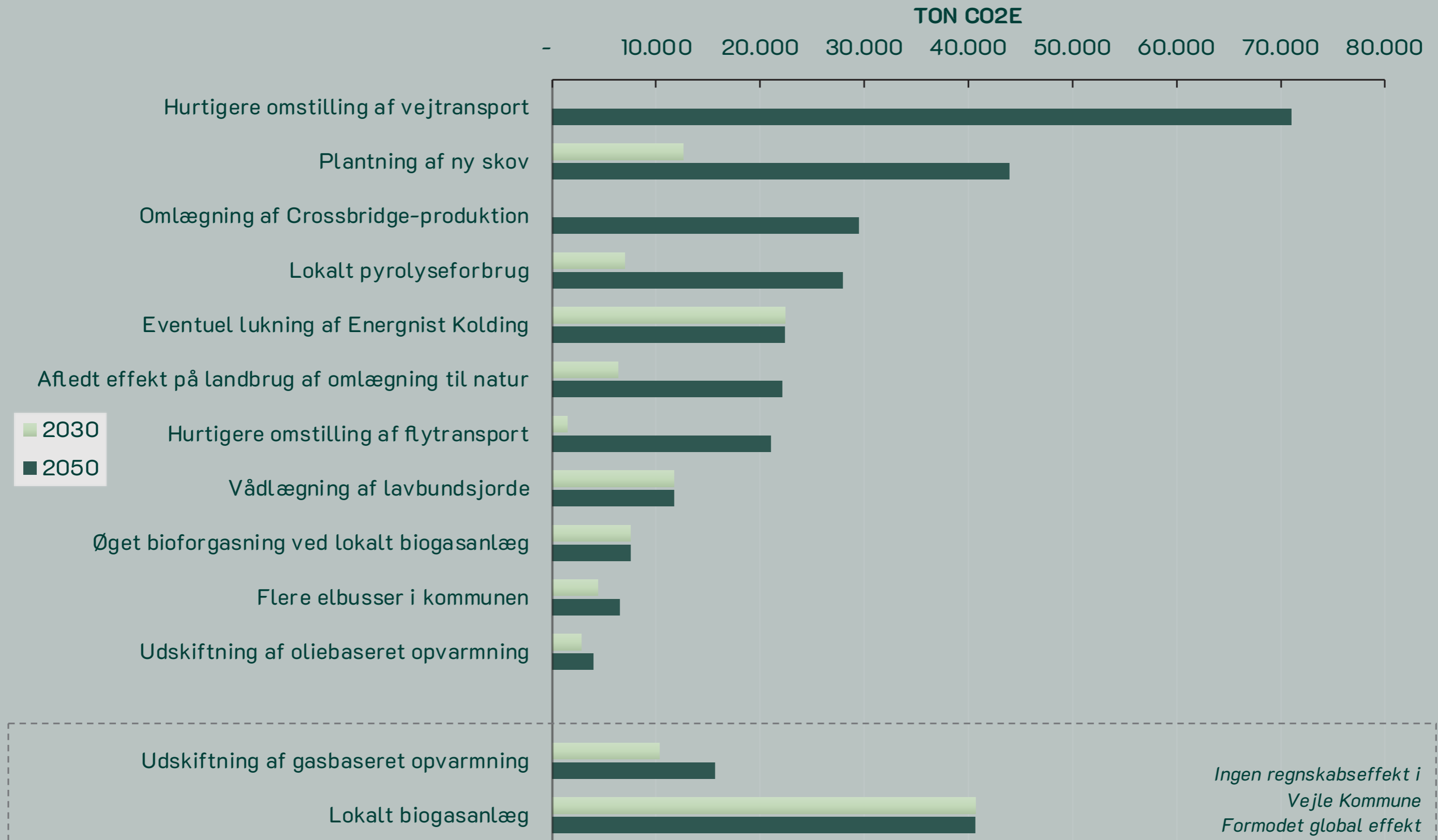
Figur 2
Vejle Kommunes klimaregnskab fra 2022 viser fordelingen af klimagasudledning fra forskellige sektorer fra alle borgere og virksomheder i kommunen. Landbrug, transport og energi er de største kilder til udledning. Udledningen fra arealanvendelse fremgår ikke, da den opvejes af den CO₂ binding der er i skov.

Figur 3 Hvis ikke vi gør en ekstra indsats, så vil vores CO₂-udledning ikke falde så meget som den skal i forhold til vores mål, og vi vil have en manko. I dag udleder vi ca. 673.000 tons CO₂e pr. år i hele Vejle Kommune. Med de ting, der er sat i gang samt Klima og Energiministeriets fremskrivning (Business as Usual – BAU) vil komme ned på ca. 440.000 tons CO₂e pr. år i 2030. Skal vi nå 70 % reduktion i 2030 i forhold til 1990, så vi finde ca. 50.000 tons CO₂e pr. år inden 2030 og for at blive CO₂ neutrale skal vi finde yderligere ca. 445.000 tons CO₂e pr. år.

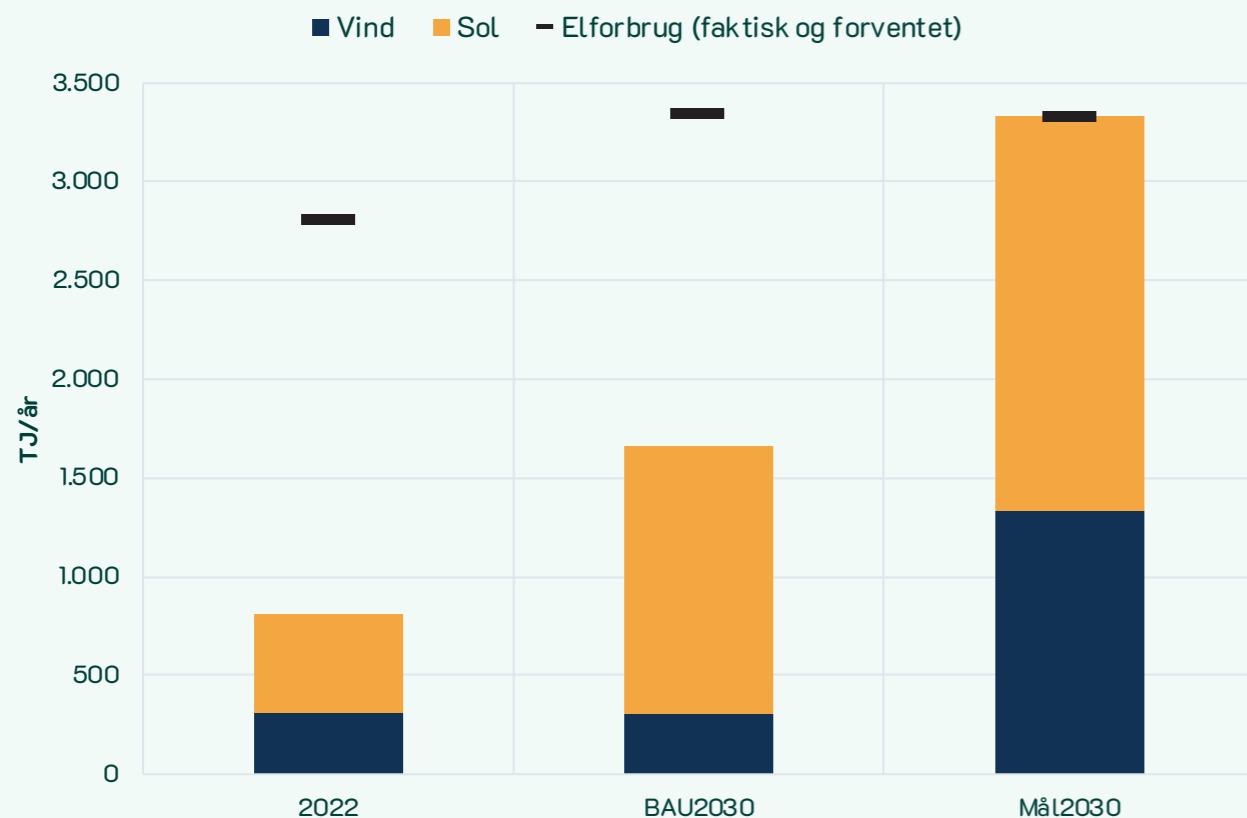
Dét vil vi gøre

Figur 4 Vi har en række oplagte håndtag at skrue på, når vi skal nedbringe vores drivhusgasudledning. De vedrører både energiforsyningen, landbruget og transportområdet og er i høj grad store greb, som skal løses på nationalt og tværkommunalt plan, og i partnerskaber med de respektive brancher. Som almindelig borger skal vi nedsætte vores forbrug, og omstille det fra at være baseret på fossile brændsler til at være drevet af vedvarende energi.

Ingen regnskabseffekt i
Vejle Kommune
Formodet global effekt

Lokal VE-produktion

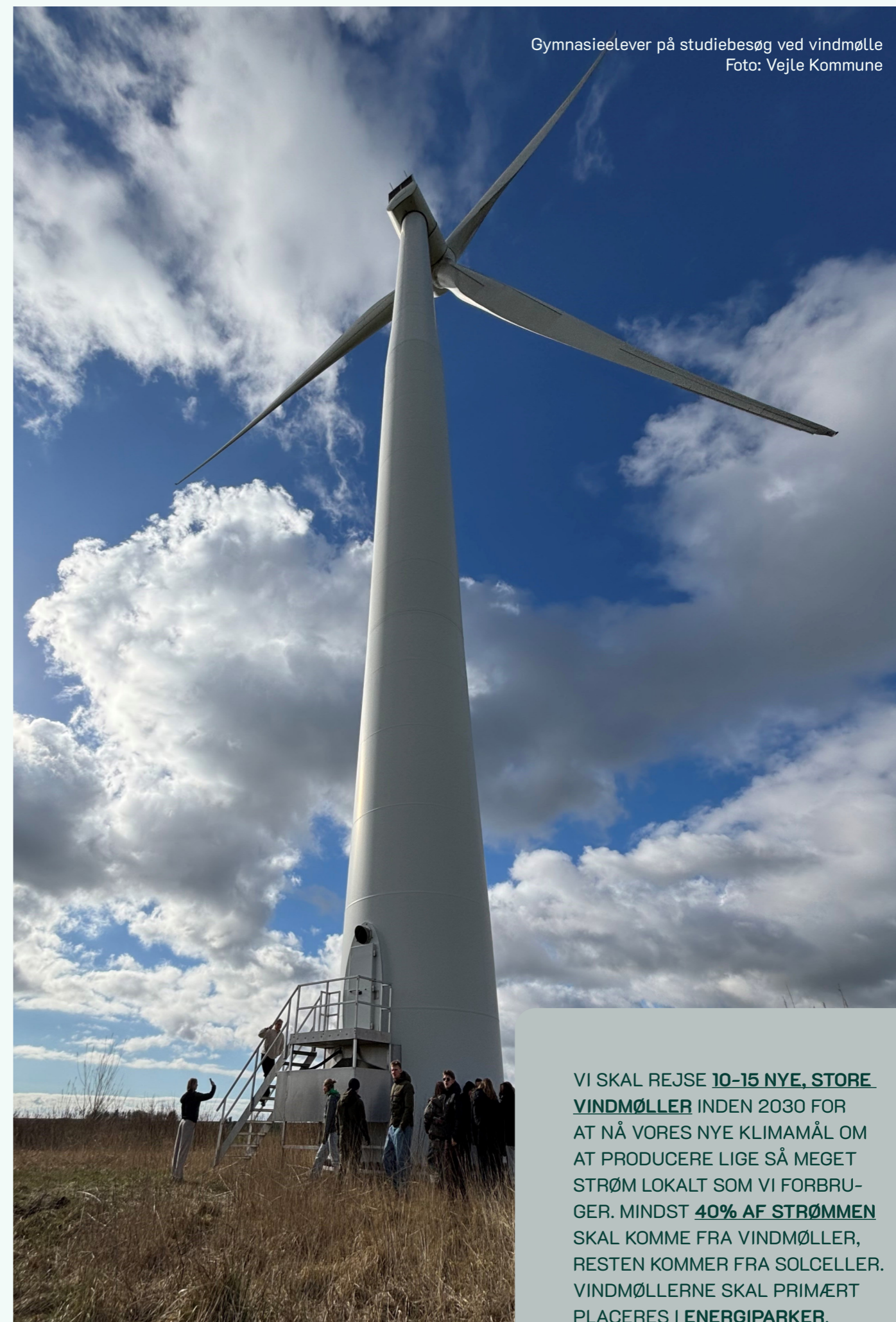
Figur 5 Et ambitiøst mål om at producere grøn strøm skal føre til, at vi i 2030 kan producere lige så meget strøm på lokale VE-anlæg som der bruges i kommunen, og hvor mindst 40 % af strømmen kommer fra lokale vindmøller.

Vejle Kommune kan være med til at sikre rammer for omstillingen gennem sin rolle som myndighed, gennem planlægning og gennem sit ejerskab i selskaber. Men den store omstilling kommer kun til at ske, hvis vi står sammen om handling. Det er byrådets ambition at bidrage til at facilitere den krævede handling, dels ved at gå i dialog og partnerskab med alle relevante aktører og dels ved at fastsætte ambitiøse mål for omstillingen. Byrådet vil løbende arbejde for, at de rette nationale rammer er til stede for den krævede omstilling. Ligeledes vil byrådet også gerne udfordres på at skabe de rette lokale rammer, der sikrer, at du som borger og aktør kan handle til fordel for den grønne omstilling.

Udover at reducere vores drivhusgasudledning, skal vi også producere mere grøn strøm, for at kunne følge med den stigende efterspørgsel. Vi er siden den første klimaplan kommet langt med solceller, der i

2024 dækkede 22% af elforbruget inden for kommunegrænsen. Med den aktuelle interesse for opstilling af vindmøller er det realistisk at opjustere den tidligere klimaplans mål om lokalt produceret grøn strøm i 2030 fra 65% til 100%.

Udviklingen frem mod 2050 indikerer et øget behov for strøm på grund af yderligere elektrificering af samfundet. Strømproduktionskapaciteten inden for kommunegrænsen forventes ikke at kunne matche behovet i 2050. Havvindmøller forventes at producere en betydelig del af den nødvendige strøm, og andelen af lokalt produceret strøm vil være lavere. Målet for 2050 er en lokal produktion af 37% af den brugte strøm, hvor mindst 10% skal komme fra vindmøller.

Gymnasieelever på studiebesøg ved vindmølle
Foto: Vejle Kommune

VI SKAL REJSE **10-15 NYE, STORE VINDMØLLER** INDEN 2030 FOR AT NÅ VORES NYE KLIMAMÅL OM AT PRODUCERE LIGE SÅ MEGET STRØM LOKALT SOM VI FORBRUGER. MINDST **40% AF STRØMMEN** SKAL KOMME FRA VINDMØLLER, RESTEN KOMMER FRA SOLCELLER. VINDMØLLERNE SKAL PRIMÆRT PLACERES I **ENERGIPARKER**.

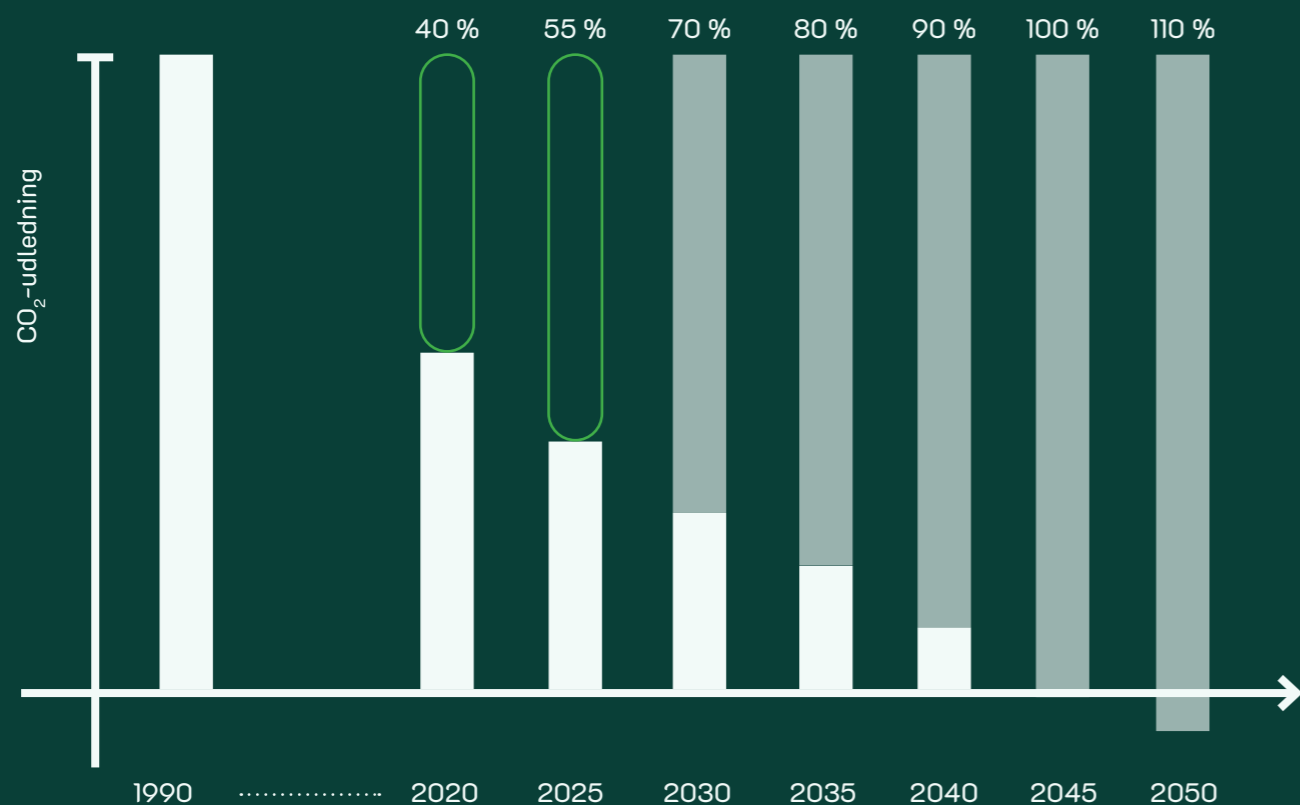
Klimamål CO₂

Reduktionssti

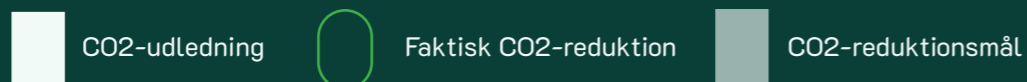
Vejle Kommune som geografi skal reducere sin CO₂ udledning med 70% i 2030 i fht. 1990. Reduktionen øges herefter lineært til 80% i 2035, 90% i 2040, 100% i 2045 og 110% i 2050.

Det overordnede mål deles op i tre mål for de store udledninger på energi, landbrug og transport.

22 / 80

Signaturforklaring

GRØN STRØM

Mål for energi

Der produceres lokal, grøn strøm svarende til 100% af elforbruget i Vejle Kommune, og mindst 40 % kommer fra vindmøller i 2030.

Der produceres lokal, grøn strøm svarende til 37% af elforbruget i Vejle Kommune, og mindst 10 % kommer fra vindmøller i 2050. Resten kommer fra nationale havvindmøller.

100 % af energiforbruget er baseret på vedvarende energi 2050.

LANDBRUG

Mål for landbrug

Landbrugets udledning af drivhusgasser er reduceret med 65 % i 2030 ift. 1990.

Landbrugets udledning af drivhusgasser er reduceret med 80 % i 2050 ift. 1990.

TRANSPORT

Mål for transport

30 % af personbiltransporten er omstillet til el i 2030.

95 % af biler, busser og varebiler er omstillet til el i 2050 og 90 % af lastbiler er omstillet til nuludledende drivmidler i 2050.

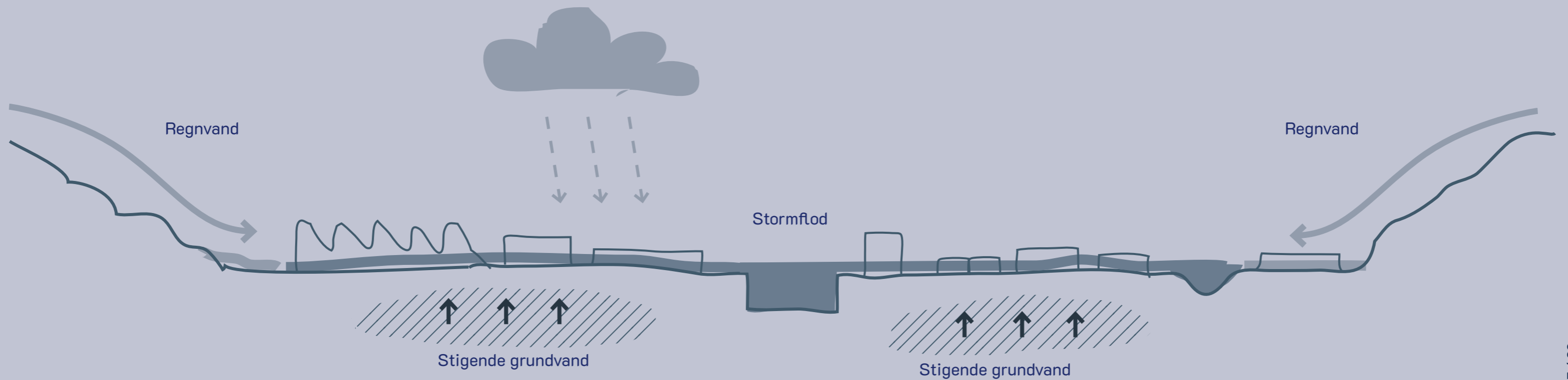

Ladefaciliteter i Vejle syd
Foto: Vejle Kommune

ELEKTRIFICERING AF TRANSPORTEN KRÆVER EN **UDBYGGET LADEINFRASTRUKTUR**, SÅ BILISTER KAN REGNE MED AT KUNNE LADE BILEN OP. VEJLE KOMMUNE HAR UDBUDT OVER **200 LADEPUNKTER** PÅ TVÆRS AF KOMMUNENS GEOGRAFI.

Klimatilpasning

Figur 6
Vandet rammer Vejle by fra mange sider, både som regnvand via vandløb, som stigende grundvand og via stormfloder fra fjorden.

26 / 80

27 / 80

Vejle midtby har historisk været truet af oversvømmelser. Vi oplever dem jævnligt og de vil tage til i fremtiden. Vejle er af staten udpeget som et af de 25 områder i Danmark, der skal forholde sig til truslen fra vandet og udarbejde en Risikostyringsplan. Klimatilpasning har været et fokusområde i Vejle Kommune siden 2011, og der er vedtaget en Stormflodsstrategi (2020), en Risikostyringsplan 2021-2027 for Risikoområde Vejle (2021) og en Klimatilpasningsplan (2023). Risikostyringsplanen skal revideres i 2026.

Vandet oversvømmer Vejle fra mange kanter og ved flere anledninger. Når det blæser meget, og vandet presses ind i Vejle Fjord, skabes højvande og stormflod i Fjordbyen. Når det regner meget over lange perioder, flyder åerne over, og dele af Vejle midtby oversvømmes. Ved skybrud rammer vandet meget lokalt og oversvømmer primært huse neden for bakkerne, og hvor kloakken ikke kan klare vandmængderne. Kældrene presses mange steder af grundvandet, som stiger i takt med klimaforandringerne.

Bebyggelser langs med kysten er også udsat, når det er højvande og stormflod, både på grund af oversvømmelser og kysterrosion. De øgede vandmængde gør, at undergrunden oftere vandmættes, og det kan skabe skred på de stejleste af ådalenes og kysternes skrænter.

Uanset hvor vandet kommer fra, skal der tages højde for det i forbindelse med planlægning af nye byområder, sikring af eksisterende områder og i konkrete beredskabssituationer, og det kan være forskellige tiltag, der skal til, for at håndtere de forskellige typer af vand. Vi har hidtil arbejdet med at håndtere vandet fra oplandet i tre spor: Spor 1 - tiltag i landbrugs- og naturarealer, Spor 2 - tiltag i særligt naturbeskyttede områder og Spor 3 - tiltag i byområder.

Klimaet er i gang med at ændre sig, og vi ser hyppigere hændelser og oversvømmelser, derfor vil vi indføre et nyt spor i klimatilpasningsarbejdet, som handler om at afsøge meget langsigtede og omfat-

tende tiltag og analysere deres effekt. Det spor kalder vi spor 4.

Scenarier for fremtidige havvandsniveauer udvikles løbende af nationale og internationale forskningsorganer, og nye nationale kort sendes ud ca. hvert 3. år via Kystdirektoratet. Vejle Kommune skal derfor løbende tage stilling til konkrete sikringsniveauer i forbindelse med den fremtidige byudvikling og ved klimatilpasning af eksisterende bygninger. Det gælder i dag, som følge af kommuneplanen, at nye bygninger i risikoområdet skal sikres til mindst kote 2,5 meter. Stormflodsstrategien beskriver tre faser og højder for den samlede sikringslinje. Med denne klimaplan er det besluttet, at disse faser skal revurderes i 2026 på baggrund af nyeste viden.

Klimatilpasningsplanen

Klimatilpasningsplanen fra 2023 er baseret på nyeste viden og omfatter hele Vejle Kommunes geografi. Visionen i klimatilpasningsplanen er, at Vejle Kommune skal være resiliens over for fremtidens klima-

forandringer. Der er ikke på nuværende tidspunkt nye data, der giver anledning til at revidere klimatilpasningsplanen fra 2023 i sin helhed. Arbejdet med klimatilpasning tilpasses løbende de aktuelle behov. De seneste oversvømmelseshændelser i Vejle by har medført øget fokus og der er iværksat nye tiltag.

Der kommer nye fare- og risikokort fra Kystdirektoratet ultimo 2025.

I Klimatilpasningsplanen har vi formuleret, hvordan vi vil arbejde med klimatilpasning:

- Klimaudfordringerne skal åbne muligheder for at skabe merværdier i vores byer. Arbejdet med klimatilpasning og vores valg af løsninger bygger på en adaptiv tilgang forstået på den måde, at løsninger kan tilpasses og udbygges i takt med oversvømmelsestruslen og et øget vidensniveau.

Figur 7
Risikostyringscirkel, der omfatter forskellige indsatsområder for risikostyring før, under og efter en oversvømmelse.

- Vi vil skabe plads til vandet, hvor det gør mindst skade samt skabe merværdier og synergier ved at samtænke vandhåndtering i byrummene, de rekreative grønne områder og det åbne land. Skabelse af en blå-grøn struktur vil bidrage til biodiversitet og åndehuller i byen.

- Vi ønsker at skabe synergi mellem forebyggelse og tilpasning, hvor tilpasningstiltag samtidigt bidrager til en reduktion af CO₂.

- Vi går efter langsigtede og helhedsorienterede løsninger, hvor håndtering af hele vandets kredsløb indtænkes.

- Vi vil arbejde med en prioritering af klimatilpasning, så tiltag gennemføres, hvor behovet for klimatilpasning er størst, og hvor tiltag er samfundsøkonomisk optimale.

Risikostyringsplanen

Risikostyringsplan for oversvømmelse 2021-2027 fastsætter mål og forslag til handlinger for styring af risikoen for oversvømmelser i Vejle midtby og opstiller mål for forebyggelse, sikring og beredskab.

Vejle Kommune vil prioritere tiltag, der forøger beskyttelsen mod oversvømmelse markant. Derfor vil Vejle Kommune prioritere tiltag relateret til følgende:

- Implementering af fase 1 i Stormflodsstrategien:

Sammenhængende sikringslinje mod Vejle Fjord til minimum kote +2,0.

- Forsinkelse i oplandet til Grejs Å: Arbejde i tre spor. I dette arbejde er det i efteråret 2024 besluttet at tilføje et fjerde spor, der handler om større og mere gennemgribende indsatser.

- Videreudvikling af Smart Vand Vejle ved at anvende de muligheder som ny teknologi giver os, herunder AI til varsling og styring.

Desuden vil Vejle Kommune have særligt fokus på, at Beredskabet er parat til at gennemføre kriseberedskab i forbindelse med ekstreme stormflodshændelser. Dette kan inkludere evakuering af borgere i særligt udsatte områder for oversvømmelser.

Ved gennemførelse af tiltagene i "Risikostyringsplan for oversvømmelse 2021-2027" vil Vejle by i højere grad være robust mod fremtidens oversvømmelser både fra Vejle Fjord, vandløb og skybrud. Vejle Kommunes vision for klimatilpasning er, at udfordringer gøres til muligheder. Vejle Kommune vil fortsat være en innovativ foregangskommune, når det gælder klimatilpasning, og vi indgår i udviklingsprojekter for at afsøge nye løsningsmuligheder og sammen med universiteter, borgere og virksomheder blive klogere på at håndtere vandet. En tilgang til klimatilpasning, der demonstrerer, hvordan små byer kan løse store problemer og vise stor ansvarlighed.

Resiliensstrategi

Klimatilpasning indgår også som en stor del af Vejle Kommunes resiliensstrategi, der blev vedtaget i 2016. Vandudfordringen i Vejle by opdeles her i tre delprojekter:

1. At forsinke vandet i oplandet til Grejs Å
2. At styre vandet i Østbyen
3. At holde vandet på afstand af byen i forbindelse med stormflod.

Vandet i Østbyen er tæt på at være under kontrol, idet sidste del af projektet forventes at være færdig i 2025. At styre vandet fra Grejs Å og fra fjorden er en større opgave, der strækker sig over en længere årrække.

Stormflodsstrategien

Stormflodsstrategien sætter retningen for delprojekt tre i Resiliensstrategien. Hovedbudskabet i Stormflodsstrategien er, at det er vigtigt, at vi i valget af løsninger til stormflodsbeskyttelse og i den fremtidige byudvikling forholder os til klimaforandringerne og tilpasser tiltagene herefter. De fremtidige vandstandsstigninger og klimascenarier afhænger af, hvor meget temperaturen vil stige, og

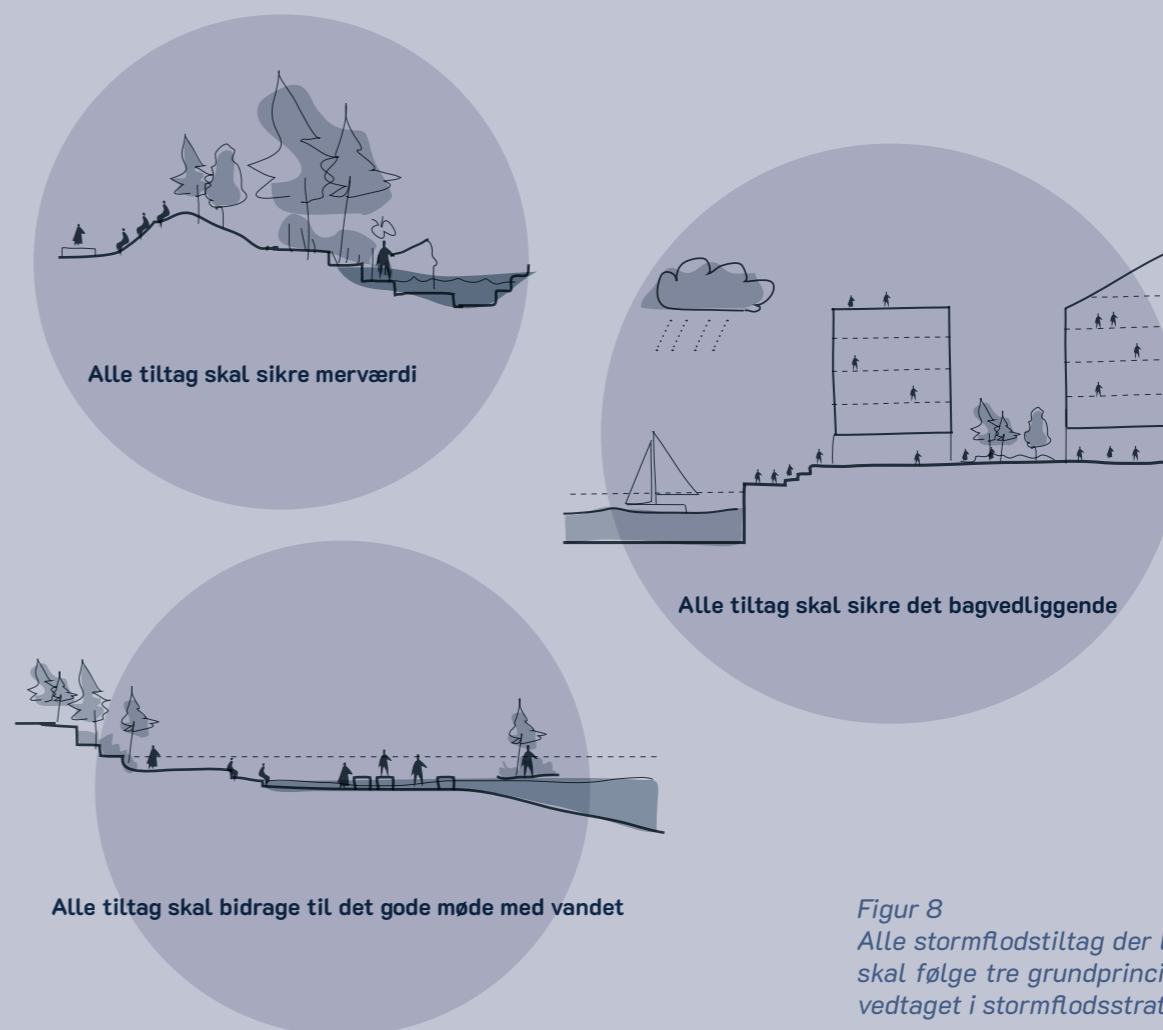
tiltagene skal tilpasses derefter. Stormflodsstrategien er en resiliensstrategi, hvor tiltagene kan tilpasses i takt med, at byen gror, og der kommer ny viden - en adaptiv tilgang. Strategien er opdelt i tre faser, som fokuserer på beskyttelse her og nu, beskyttelse på mellemlangt sigt og beskyttelse på langt sigt.

- Fase 1: kote 2 meter i 2025
- Fase 2: kote 2,5/3 meter i 2050
- Fase 3: kote over 3 meter i 2070

Strategien bygger på tre strategiske kriterier:

1. Alle stormflodstiltag skal styrke Vejles identitet
2. Vi vil beskytte byen og gøre vandet til et aktiv for den urbane og sociale kapital
3. Alle stormflodstiltag skal følge tre grundprincipper:

- a. Alle tiltag skal sikre merværdi
- b. Alle tiltag skal sikre det bagvedliggende
- c. Alle tiltag skal bidrage til det gode møde med vandet

Figur 8
Alle stormflodstiltag der laves i Vejle skal følge tre grundprincipper, der er vedtaget i stormflodsstrategien.

Klimamål vand

Klimatilpasningsplan, Risikostyringsplan og Stormflodsstrategi fremsetter alle mål for klimatilpasningen, som Vejle Kommune allerede styrer efter. Nye mål vil eventuelt blive fremsat i forbindelse med revision Risikostyringsplan i 2026.

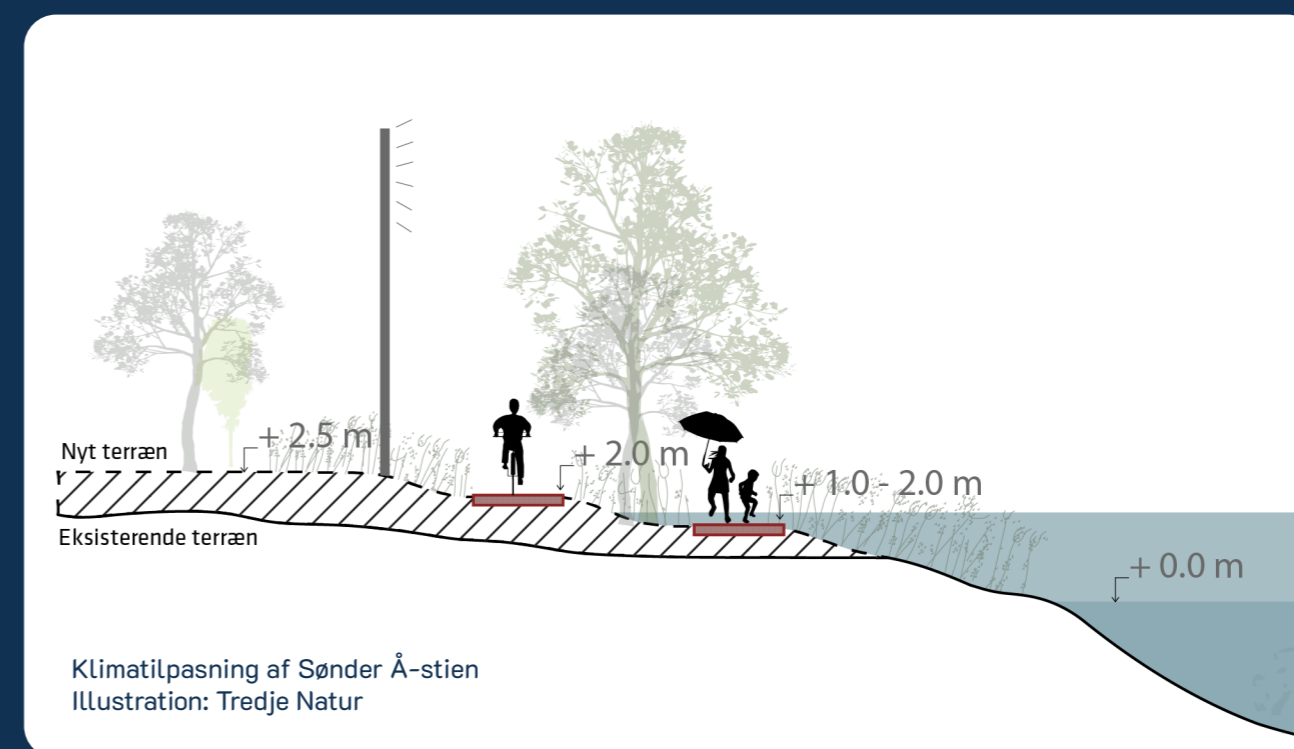
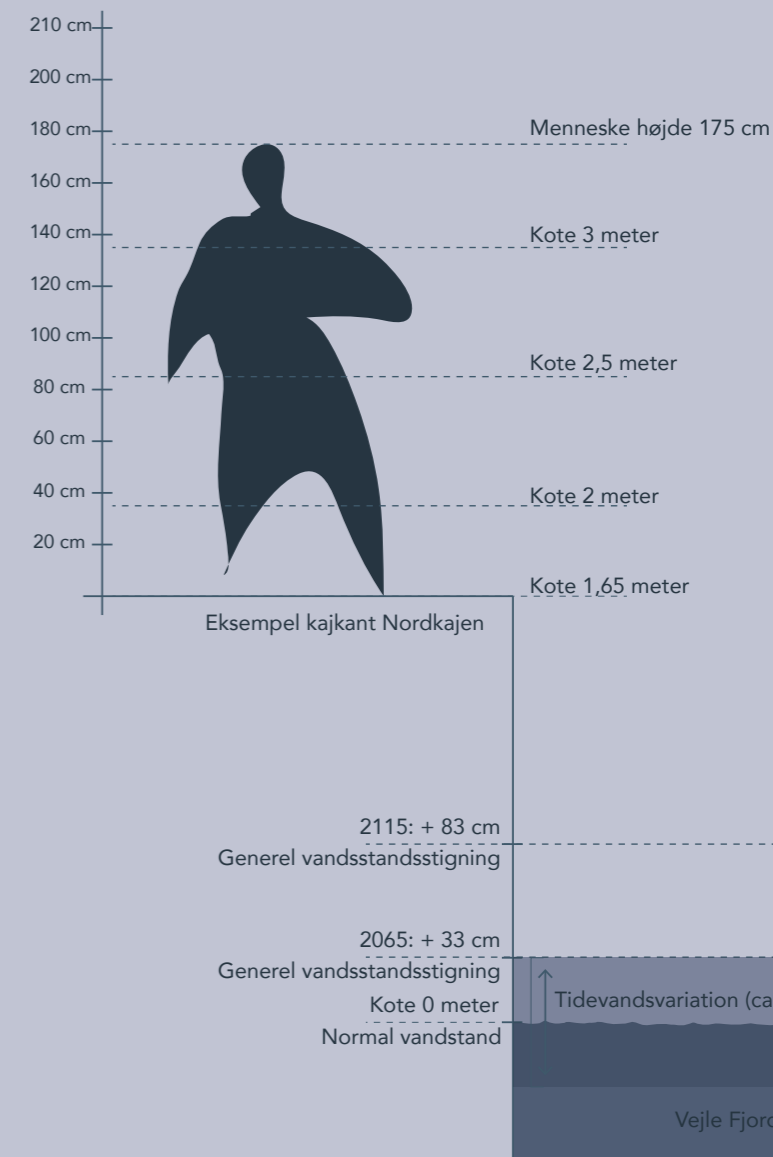
Centrale mål og indsatser i den fremtidige klimatilpasning for Vejle Kommune er:

- Klimatilpasningsplanens mål videreføres. Klimatilpasningsplanen revideres næste gang sammen med klimaplanen.
- Vejle Kommunes risikostyringsplan for oversvømmelse revideres i 2026 og vedtages i 2027. Planen revideres hvert 6. år.
- Fremtidig sikringskote fastlægges næste gang i forbindelse med revision af risikostyringsplanen på baggrund af nye kort fra staten via Kystdirektoratet. Herudover følger vi kontinuerligt med i den nyeste viden og vurderer behovet for eventuel justering af tiltag og fremtidigt sikringsniveau.
- Faserne i Stormflodsstrategien revurderes primo 2026, herunder hvornår der igangsættes:
 - Forundersøgelser til sluse ved udmundingen af Vejle Å.
 - Forundersøgelser til stormflodsbeskyttelse på tværs af Vejle Fjord.
- På baggrund af ny viden og nye klimascenarier laves en adaptiv strategi for klimatilpasning og løsningskatalog for de langsigtede løsninger for Vejle by. Der arbejdes med fire spor:
 - Spor 1: Tiltag i landbrugs- og naturarealer – herunder hvor meget vand, der skal kunne forsinkes i oplandet.
 - Spor 2: Tiltag i særligt naturbeskyttede områder.
 - Spor 3: Tiltag i byområder.
 - Spor 4: De store greb.
- Der udpeges områder med risiko for højtstående grundvand i eksisterende kloakerede områder og nye byudviklingsområder inden udgangen af 2026.
- Vejle Kommune udarbejder i dialog med berørte lodsejere en kyststrategi, der håndterer kystbeskyttelse langs hele Vejle Fjord.

Figur 9
Når man taler om havvandsstigning og stormflod, refereres der til koter. En kote er højden for et bestemt terrænpunkt. I Danmark regnet fra Dansk Vertikal Reference 1990 (DVR90).

Kote 0 svarer til normal vandstand. Kajkanterne i Vejle ligger i kote 1,65 til kote 2 meter. Hvilket betyder, at en hævnings af kanterne til kote 2 meter vil medføre en kant på cirka 35 centimeter.

Tommy Troelsens Park, Vejle
Labland Arkitekter
Foto: Vejle Kommune

TOMMY TROELSENS PARK I VEJLE BLEV FØR I TIDEN KALDT BOLDBANEN, OG VAR EN SIMPEL PARK MED EN FODBOLDBANE.

I DAG ER PARKEN EN MULTI-FUNKTIONEL AKTIVITETSPARK, HVOR NEDSÆNKEDE BOLDBANER KAN FORSINKE VAND VED OVERSVØMMELSER.

Lokalt engagement

Rigtigt mange borgere og lokalsamfund ønsker selv at gøre en forskel. Derfor er det vigtigt, at kommunen understøtter dette engagement – både med viden, midler og facilitering dér, hvor det kan lade sig gøre. Det har vi heldigvis også en lang tradition for i Vejle Kommune.

Vi gennemfører borger- og interessentinvolvering til at finde engagement og motivation og til at understøtte handling og forandring; det være sig gennem Grønt Forum, lokalråd, borgersamlingen Samskabt klimahandling mv. Dette er også en kerneværdi i forhold til vores arbejde med resiliens, hvor også inklusion og hensynet til resourcesvage borgere er en vigtig faktor, og for at sikre en rimelig og retfærdig fordeling af klimaindsatsen.

Klimapartnerskaber og -ambassadører

Vejle Kommune vil i de kommende år etablere klimapartnerskaber med foreningsliv og lokalråd i kommunen. For at understøtte dette tilbyder kommunen finansiering, råd og vejledning til borgerdrevne klimaprojekter gennem Borgernes Grønne Omstillingspulje og fast track for klimapartnere. Der skal gennemføres en klimaambassadøruddannelse for repræsentanter for foreningslivet, skoler og institutioner og andre borgere, der brænder for at gøre en forskel. Dette skal øge motivationen og engagere til klimahandling i de fællesskaber, der fylder rigtig meget i vores hverdag.

Grønt Forum

Grønt Forum har i mere end 20 år været netværk for natur- og miljøinteresserede borgere, foreninger og virksomheder. Grønt Forum giver sparring og udvikler projekter sammen med borgere, der engagerer sig i deres lokalsamfund omkring alle emner inden for bæredygtighed og resiliens. Emnerne spænder bredt og er blandt andet affalds- og ressourcehåndtering, grøn mobilitet, klimatilpasning, byggeri, sociale fællesskaber, natur i byen, naturpleje, mere liv

i haven, vedvarende energi osv.

Grønt Forum bygger bro til relevante fagpersoner i Vejle Kommunes forvaltninger, hjælper med at holde workshops og events, sparring til fondssøgning med videre.

Økolariet

Økolariet har siden 2003 været det sted, hvor alle borgere kunne komme ind og få ny viden om, hvordan det er muligt at indtænke bæredygtighed i hverdagen. Økolariets mission er at gøre alle gæster i stand til at træffe bæredygtige valg gennem viden, oplevelser og aktiv læring samt øge folks generelle interesse for naturvidenskab.

Økolariet spiller en central rolle i formidlingen af den grønne omstilling både i de fysiske udstillinger, ved arrangementer og via skoletjenesten. Økolariet er et omdrejningspunkt, hvor 90.000 gæster og 15.000 børn via skoletjenesten årligt får handlekompetencer og kan følge med i nyeste viden på klimafronten.

Uddannelsesinstitutioner

Det er nu, vi uddanner fremtidens borgere – dem, der skal tage beslutninger i 2030 og 2050. Derfor er det enormt vigtigt, at de bliver klædt på til at træffe de rigtige, grønne valg. Indsatsen for daginstitutioner og skolebørn er siden 2021 sat i system via klimahandlingsplanerne i Børn og Ungeforvaltningen, hvor der arbejdes med grøn kost, biodiversitet og ikke mindst Green Team. Green Team er Vejle Kommunes tænketank for skolebørn, der arbejder med relevante klimatemaer, holder en årlig klimakonference og giver input til politiske udvalg. GreenTeam blev nomineret til KL's klimapris i 2024. Derudover bliver børn og unge også klogere på forebyggelse af affald, affaldets vej, og hvorfor det nytter at sortere gennem et mangeårigt samarbejde mellem Økolariet og Ressourcer & Genbrug.

Udstilling i Økolariet, 2024
Foto: Vejle Kommune

ØKOLARIET ER ET FORMIDLINGS-CENTER, HVOR 90.000 GÆSTER OG 15.000 BØRN VIA SKOLETJENESTEN ÅRLIGT FÅR HANDLEKOMPETENCER OG KAN FØLGE MED I NYESTE VIDEN PÅ KLIMAFRONTEN.

700-1000 BESØGENDE TIL DEN FØRSTE KLIMADAG I 2023.

8 INDSTILLEDE KANDIDATER TIL VEJLE KOMMUNES KLIMAPRIS I 2023 OG 2024, VINDEREN ER FUNDET VED AFSTEMNING.

Vejles Klimadag i Spinderihallerne, 2023
Foto: Vejle Kommune

Boligejerne

Vi skal opbygge et nyt syn på, hvad der er godt byggeri. Vi skal vænne os til, at godt renoverede huse, vilde parcelhushaver og omdannede erhvervsbygninger kan være de perfekte rammer om det gode liv. Når vi årligt uddeler arkitekturpriser i Vejle på Arkitekturens Dag, har vi fokus på at præmiere det byggeri, der er mest bæredygtigt. Vi kigger på både bygge- og driftsfasen samtidig med, at arkitekturen skal være i top.

Det klimavenlige byggeri skal have endnu mere fokus, når vi holder vores årlige klimadag.

Når man bygger nyt, bør man sikre, at huset er klimatilpasset ift. at håndtere mest muligt vand på egen grund, at sikre at huset ikke oversvømmes og at udendørsarealer er robuste ift. skybrud, storme og tørke. Alle husejere kan arbejde med at skabe gode forhold og levesteder for vilde blomster, smådyr, fugle og insekter i deres haver.

Varmegrupper

I Vejle Kommune er der en lang række varmegrupper, hvor frivillige gør en stor indsats for at undersøge mulighederne for grønne opvarmningsformer i deres lokalplansamfund. Mange steder har frivillige undersøgt mulighederne for fjernvarme og lokalvarme, faciliteret borgermøder og sikret, at det enkelte

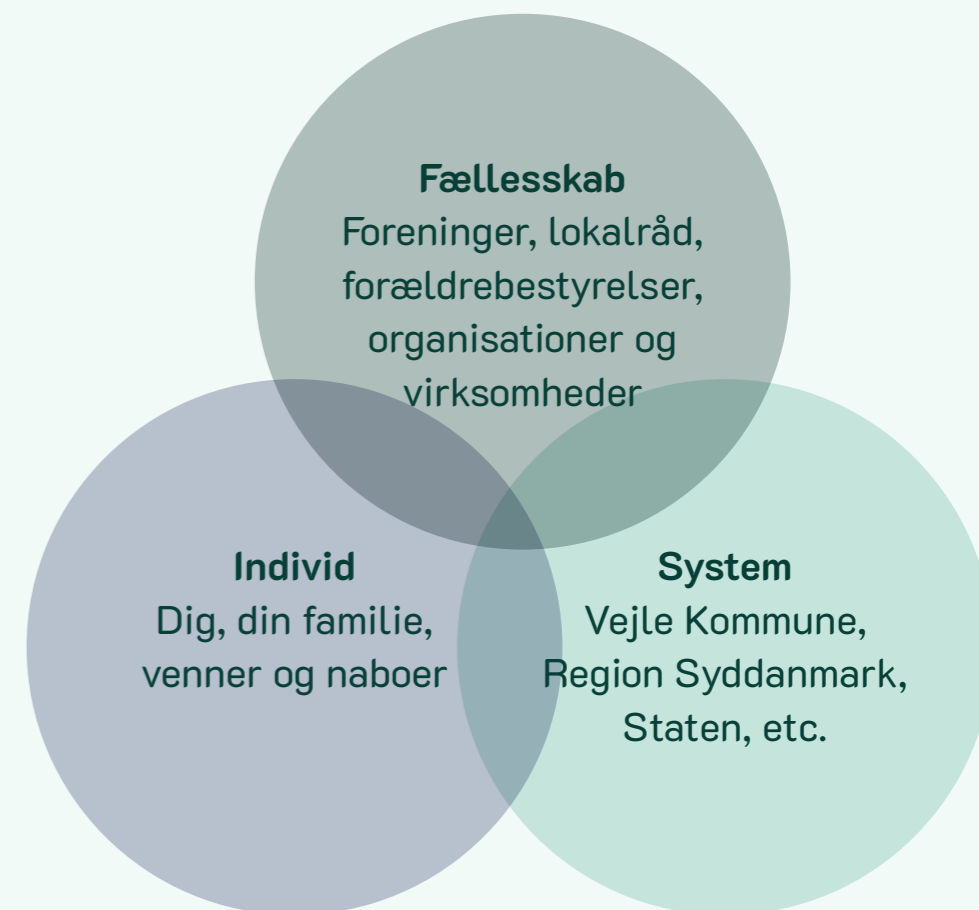
lokalsamfund har mulighed for at træffe et oplyst valg, bl.a. om fjernvarme. De mange varmegrupper har stor betydning i realiseringen af varmeplanen og dermed udfasning af gas til opvarmning.

Dem der bor til leje

Ca. 40 % af boligerne i Vejle Kommune er lejeboliger, og ca. 20 % er almene boliger. Der er derfor rigtig stor fornuft i, at der sættes fokus på forbrug, affaldssortering, energi, transport og kost i boligforeningerne. Flere boligforeninger har klimaambassadører, der hjælper og inspirerer til grøn adfærd. I regi af boligforeningerne kan klimahandling ske i fællesskaber og dermed fungere både som klimavenlige og sociale tiltag.

Klimadag og Klimapris

Vejle Kommune står bag en årlig Klimadag med masser af aktiviteter for alle. Hvert år inviteres stadeholdere af mange slags fra hele kommunens geografi, og alle borgere er velkomne. Den årlige Klimapris uddeles også på Klimadagen. Temaet for både Klimadag og Klimapris skifter fra år til år, men den har hver gang til fælles at styrke videndeling og inspiration. Samtidig er det en fejring af de mange vidt forskellige klimaindsatser, der gøres på tværs af borgere, virksomheder, foreninger, butikker, organisationer og fællesskaber i Vejle Kommune.

Figur 10
Klimahandling skal ske på alle niveauer i samfundet. Både hos os selv som individer, i de fællesskaber vi indgår i privat og på arbejdet, og på mere systemisk niveau. Og vi skal samarbejde på tværs.

I EFTERÅRET 2024
ORGANISEREDE VI
**BORGERSAMLINGEN SAMSKABT
KLIMAHANDLING.**

HER MØDTES 30
**REPRÆSENTATIVT UDVALGTE
BORGERE** MED REPRÆSENTANTER
FRA FORENINGSLIVET OG
POLITIKERE FRA BYRÅDET.

DERES OPGAVE VAR AT DRØFTE
**HVORDAN DET GODE LIV MED ET
LANGT LAVERE KLIMAAFTRYK
SER UD I VEJLE KOMMUNE,** OG
HVILKE INITIATIVER KAN VI GÅ
I GANG MED I MORGEN FOR AT
KOMME DERHEN?

RAPPORTEN MED DE 20 ANBE-
FALINGER LIGGER PÅ [VEJLE.DK/
SAMSKABTKLIMAHANDLING](https://vejle.dk/samskabtklimahandling)

Partnerskaber

Fordi klimaindsatsen er en fælles indsats, er det vigtigt, at tiltagene bliver afklaret og aftalt i fællesskab. Kommunen kan planlægge, så udviklingen går i en bæredygtig retning. Kommunen kan som myndighed stille krav, der fremmer den grønne omstilling. Som medejer af forsynings- og transportselskaber og via ejerstrategier kan kommunen også sætte aftryk på udviklingen i disse selskaber - både i forhold til klimaforebyggelse og klimatilpasning.

Men kommunen kan ikke løse klimaudfordringen alene. Vi er nødt til at samarbejde og indgå i partnerskaber med verden omkring os. Vi har siden den første klimaplans vedtagelse i december 2020 etableret partnerskaber med flere virksomheder, landbrugets organisationer, de fire største boligselskaber og ungdomsuddannelserne i Vejle Kommune. Vi begynder også at indgå klimapartnerskaber med kommunens lokalråd.

Landbruget

Dialogen med landbruget er i gang og har siden 2021 blandt andet været organiseret i et klimapartnerskab, hvor der sidder medlemmer fra landbrugets organisationer samt Klima-, Natur og Miljøudvalget. Klimapartnerskabet opbygger viden, kortlægger potentialer og sætter en retning for omstillingen og skal bidrage til Vejle Kommunes mål om opfyldelse af Parisaftalen. Partnerskabet har været involveret i analyser om skovrejsningspotentialer og potentialer for udtagning af lavbundslande samt i analyser af gyllepotentialer i Vejle Kommune. I 2024 har regeringen indgået aftale om et Grøn Danmark (Grøn Trepert). Arbejdet med Grøn Trepert strækker sig helt til 2045. Det gode samarbejde, der er etableret i klimapartnerskab med landbruget i årene 2021-2025 kan helt naturligt fortsættes i forbindelse med arbejdet med Grøn Trepert, der er påbegyndt i 2025.

Boligforeninger

En stor del af boligmassen i særligt Vejle midtby tilhører almene boligforeninger. Der blev i juni

2023 underskrevet partnerskabsaftaler med de fire største boligselskaber i Vejle AAB, Østerbo, Lejerbo og Domea. De fire organisationer deltager i et klimanetværk sammen med Vejle Kommunes klimasekretariat for at dele viden og inspirere hinanden til klimahandling. Partnerskabsaftalerne indeholder indsatser vedr. energieffektiviseringer, bygningsdrift, affaldssortering, transportpolitik, biodiversitet, regnvandshåndtering og beboeradfærd. Flere af boligselskaberne uddanner klimaambassadører for at forankre klimaindsatsen blandt beboerne. Boligforeninger i lavt liggende områder arbejder også med forebyggelse og sikring mod oversvømmelse. Hvad angår affaldssortering har der gennem mange år været en løbende dialog for netop at tilpasse affaldsløsninger ud fra den enkelte boligforenings lokale ønsker og muligheder.

Transport

Omstillingen af transporten skal ske på mange planer, både i relation til privatbilisme, kollektiv trafik og tung transport. Omstillingen af den kollektive transport skal implementeres i samarbejde med Region Syddanmark, nabokommunerne og lokale trafikelskaber. Omstillingen af varekørsel og tung transport skal ske i samarbejde med erhvervslivet. Der er indgået en partnerskabsaftale med de lokale ungdomsuddannelser om grøn mobilitet. Formålet er at få flere unge til at cykle i skole eller køre sammen.

Derudover har Vejle Kommune i samarbejde med flere private udbydere etableret ladestandere til el-biler i hele kommunen. Herved understøttes borgerne frie valg til en grønnere transport.

Virksomheder

Siden 2021 har kommunens grønne erhvervs guider mødtes med de virksomheder, som er med til at drive - og er innovative inden for - den grønne omstilling. Lige præcis de virksomheder kan inspirere kommunen og andre virksomheder til at omstille drift og produktion til en klimavenlig fremtid. Det er vigtigt,

KOMMUNENS MANDAT

Figur 11

Den grønne omstilling i Vejle Kommune skal dels ske i kommunens egen drift, men i endnu højere grad som medejer af selskaber, som myndighed og planlægger og i partnerskaber med virksomheder. Borgerne er dem, der samlet set har det største potentiale for at gøre en forskel i klimaregnskabet i deres daglige adfærd og handlinger. Det er kommunens opgave at sørge for, at der er et marked, der indeholder muligheder for grønne valg, og det er det, vi kan via planlægning og partnerskaber.

KLIMAPARKEN I VEJLE BLEV SKABT I ET PARTNERSKAB MELLEM VEJLE KOMMUNE, BO-LIGFORENINGEN ØSTERBO OG VEJLE SPILDEVAND.

HER STYRES OG OPSAMLES VAND VED SKYBRUD, SÅ DET IKKE OVERSVØMMER LOKALOMRÅDET.

at vi lærer af hinanden. Flere af virksomhederne har indgået klimapartnerskabsaftaler med kommunen. Der er desuden oprettet energinetværk, hvor lokale virksomheder i samme geografiske område arbejder med mulighederne for sektorkobling.

Der er stadig en række virksomheder med en stor udledning. Hvad de virksomheder gør, har en stor effekt på kommunens samlede klimaaftryk, og derfor skal vi i fællesskab finde ud af, hvad der skal til, for at de kan blive CO2 neutrale.

Mange virksomheder er begyndt at arbejde målrettet med bæredygtighed i kraft af krav fra EU om rapportering på området. Dette betyder, at flere også er interesserede i at indgå samarbejder om grøn energiforsyning, grøn transport og biodiversitetstiltag. Der er også turistvirksomheder, der udtrykker ønsker om at lave partnerskaber om skovrejsning, og VisitVejles kommende turismestrategi for Vejle Kommune tager afsæt i regenerative principper.

Erhvervspolitik

Vejle Kommunes nuværende erhvervspolitik støtter op om byrådets vision om klog og bæredygtig vækst i hele Vejle Kommune. En vision, der i høj grad også afspejler nærværende klimaplan. Med klimaplanens fokus på grøn omstilling bliver der nye markeds- og vækstmuligheder inden for blandt andet sektorer som byggeri, fødevarer, logistik og transport - alle sektorer, hvor virksomheder fra Vejle Kommune står stærkt.

Da den nuværende erhvervspolitik løber frem til 2025, har Økonomiudvalget besluttet at sætte gang i arbejdet med en ny erhvervspolitik. I denne proces vil virksomhederne blive bredt inddraget, og der vil i processen blive drøftet grøn omstilling med erhvervslivet. Det er ambitionen, at den grønne omstilling af erhvervslivet får et mere markant fokus i den nye erhvervspolitik.

Trekantområdet

Trekantområdet Danmark, som Vejle Kommune er en del af sammen med de seks andre kommuner Billund, Fredericia, Haderslev, Kolding, Middelfart og Vejen, arbejder blandt andet med grøn omstilling i en fælles kommuneplan og arbejder sammen om grøn mobilitet. Trekantkommunerne har også alle sammen meldt sig ind i Triangle Energy Alliance, der har som målsætning at skabe et nordeuropæisk kraftcenter for produktion af power to x.

Ejerstrategier

Som medejer af blandt andet Vejle Spildevand,

Sydtrafik, Vejle Erhvervshavn, Billund Lufthavn, affaldsforbrændingsselskabet Energnist, Deponi Syd og varmedistributionsselskabet TVIS kan Vejle Kommune påvirke selskabernes drift via ejerstrategier.

På fjernvarmeområdet fremgår det af ejerstrategien for TVIS, at fortsat grøn og bæredygtig omstilling er væsentlig. Dels på grund af en øget efterspørgsel efter løsninger, der tager hensyn til klima og miljø, og dels fordi, det er integreret i kommunale, nationale og internationale aftaler og strategier, at CO2-udledningen skal sænkes fra TVIS' aktiviteter. Selskabets miljøprofil er et markant bidrag til opnåelse af ejerkommunernes klimamål. Vejle Kommune vil gå aktivt ind i ejerskabet i TVIS med henblik på at sikre den rette udvikling af fjernvarmeforsyningen ift. brugen af biomasse og mulig CCS.

Der er i januar 2025 godkendt en ny ejerstrategi for Vejle Spildevand, som er ejet 100 % af Vejle Kommune. Ejerstrategien viser den ønskede retning og ambitionsniveau for klimatilpasning og klimaforebyggelse. Ejerstrategien sikrer, at prioriteringer og projekter er i tråd med Vejle Kommunes gældende planer inden for klima og biodiversitet.

Uddrag fra ejerstrategien for Vejle Spildevand:
Vejle Spildevand A/S skal orientere sig imod og bidrage til de kommunale dagsordner, visioner og politikker særligt vedrørende [bl.a.]:

- *Spildevandshåndtering i Vejle Kommune – Spildevandsplanen 2020-2028*
- *Sundt og bæredygtigt miljø – bæredygtighed*
- *Kritisk infrastruktur og forsyningssikkerhed*
- *Håndtering af klimaforandringer og grøn omstilling*
- *Natur og biodiversitet – bidrage til synergi med rekreativ værdi.*

I ejerstrategien for Vejle Erhvervshavn fra 8. februar 2023 står, at "Vejle Erhvervshavn medvirker positivt til at sikre gennemførelse af byrådets visioner og strategier for byomdannelse og klimasikring". Der står desuden, at det påhviler havnebestyrelsen at medvirke til realiseringen af kommunens stormflodsstrategi og stormflodssikre havnen.

Når ovennævnte ejerstrategier løbende skal revideres, skal der fortsat være et stort fokus på at indarbejde klimatilpasning og klimaforebyggelse.

Vejle Kommune har ikke ejerstrategier for Billund Lufthavn og Sydtrafik.

Indsatsområder

ENERGI

MOBILITET

BIODIVERSITET,
AREALER OG
LANDBRUG

STORMFLOD,
NEDBØR,
HEDEBØLGE OG
TØRKE

BYGGERI

GRØN BORGER

GRØN
VIRKSOMHED

GRØN
KOMMUNE

Klimainsatsen er en fælles indsats. Derfor sætter vi mål, der gælder for hele Vejle Kommune som samfund. Vi baserer indsatsen på, at vi løfter i flok. Vi har en fælles opgave, uanset om vi er myndighed, borger, virksomhed, forening, samarbejdspartner eller kommunalt ejet selskab. Vores fælles opgave, og måden vi kan løse den på hver især, beskriver vi i de følgende otte indsatsområder.

Denne klimaplan er en revision af DK2020 klimaplanen fra 2020. Vi har arbejdet intenst med både klimaforebyggelse og klimatilpasning siden da. I 2024 har regeringen indgået Aftale om Implementering af et Grønt Danmark (Grøn Trepert) om fremtidens arealanvendelse.

Denne nye klimaplan bygger på vores erfaringer fra de seneste fire år, viden om hvad der virker, og hvad der er svært, samt det nye fokus på synergi, som er besluttet med Grøn Trepert. Klimaplanen er des-

uden formuleret ud fra et nyt rammeværkstøj, som har et øget fokus på forbrugsbaserede udledninger for borgere og virksomheder, og vi har derfor indført et nyt indsatsområde om byggeri. Byggeri som indsatsområde er valgt, fordi byggeriet står for ca. 30 pct. af drivhusgasudledningerne i Danmark, hvis man tæller byggeprocessen med jf. Concito.

For hvert af de otte indsatsområder beskriver vi fremtiden. Vi beskriver de mål, vi stiller op, de partnerskaber, der skal være fælles om indsatsen, og de barrierer, vi kan se, der måske gør, at målet kan være svært at nå. I de følgende otte opslag er hvert indsatsområde beskrevet.

RessourceCenter Vejle
LOOP, Ravn og Schønherh Arkitekter
Foto: Jakob Due

RESSOURCECENTER VEJLE, RCV, ÅBNEDE I 2023 OG ER **DANMARKS FØRSTE CONTAINERFRIE GENBRUGSPLADS**, HVOR RESSOURCERNE ER UNDER TAG FOR AT PASSE PÅ DEM, SÅ MEST MULIGT KAN GENBRUGES ELLER **INDGÅ I NYE VÆRDIKÆDER**.

1. Energi

I fremtiden er Vejle Kommune selvforsynende med grøn strøm fra vindmøller og solceller, der står i kommunen. Vores energiforbrug er optimeret, så vi sparer mest muligt på energien, og vi bruger den helst og automatisk, når vinden blæser og solen skinner. Virksomhederne er vilde med Vejle Kommune, fordi her er stabil adgang til grøn energi og grønne brændstoffer, og vi udnytter de synergipotentialer, der er i energisystemet. Vi planlægger for, at virksomheder kan drage nytte af hinandens energi og vil tiltrække de virksomheder, der har fokus på den grønne energi. Vores boliger er sunde og energirenoverede, og der går ikke unødigt energi til at fyre for fuglene. Olie og naturgas er noget, der hører fortiden til. Biomasse er på verdensplan en begrænset ressource, og vi har derfor udfaset den importerede biomasse i vores varmesystem.

For at nå dette fremtidsbillede har vi sammen med Kolding, Fredericia og Middelfart kommuner udarbejdet en fælles strategisk energiplan med afsæt i det, vi har fælles i forvejen - nemlig et fælles fjernvarmesystem i TVIS, og en fælles interesse i Triangle Energy Alliance (TEA), hvor vi arbejder med fremtidens produktion af grønne brændstoffer og en fælles udveksling af viden inden for energi- og ressourceområdet. I Vejle har vi fokus på opsætning af energiproducerende anlæg fra sol og vind. Og vi har et særligt fokus på energiparker og samarbejde med erhvervslivet i energinetværk. I TVIS-samarbejdet skal vi have fokus på at nedbringe udledningerne i vores fjernvarmesystem i kraft af den raffineriolie og affaldsforbrænding, der indgår.

Mål i 2030

- Energien bruges klogt og strategisk.
- Der produceres lokal, grøn strøm svarende til 100% af elforbruget i Vejle Kommune, og mindst 40 % kommer fra vindmøller.
- 100% selvforsyning med lokal produceret biogas.
- Al gylle omsættes til biogas, også selvom anlægget ikke ligger i Vejle Kommune.
- Brugen af biomasse i fjernvarmesystemet reduceres i takt med at andre vedvarende energiløsninger bliver rentable.
- Så mange husstande og virksomheder som muligt bliver forsynet af fjernvarme, varmepumpe eller jordvarme jf. varmeplanen.
- Overskudsvarme fra virksomheder udnyttes i varmesystemet.

Mål i 2035

- Al olie og naturgas er udfaset af varmesystemet i private boliger.

Mål i 2050

- Fjernvarmebehovet i TVIS-systemet er primært dækket af overskudsvarme og store varmepumper.
- Al el og varmeproduktion i Vejle Kommune er baseret på vedvarende energi.
- Der produceres lokal, grøn strøm svarende til 37% af elforbruget i Vejle Kommune, og mindst 10 % kommer fra vindmøller. Resten kommer fra havvindmøller uden for kommunen.
- Alle større CO₂-udledninger fra punktkilder samles op via CCS.

→ **Potentiel CO₂ reduktion, pr. år**
25.000 tons/år i 2030
188.000 tons/år i 2050

Partnerskaber, der skal indgås

Dialog om konsolidering og samarbejde mellem små fjernvarmeværker. Dialog med Energinet og bidrag til udviklingsplaner hos forsyningselskaber. Øge dialogen med Den Nationale Energiforsyningsrådgivning (NEKST) og staten om rammevilkårene for fjernvarme.

Planer og politikker, der skal ses på

Planlægning for VE-anlæg og energiparker. Vedvarende energi kommer til at fylde op mod 2% af kommunens areal. VE skal samles i klynger for arealoptimering, sikre synergi, samlet nettilslutning, følgeaktiviteter og erhvervssynergi.

Gennemførelse

Konkrete indsatser i dette indsatsområde varetages i høj grad i kraft af strategisk energiplan.

Sociale gevinster og rimelig og retfærdig fordeling

Strategisk energiplanlægning sikrer balance i energisystemet, så der opretholdes forsyningsikkerhed med vedvarende energi til rimelige priser.

Produktion af lokal VE er vigtigt ift. erhvervslivets ESG krav.

Miljøgevinster

Når vi baserer energisystemet på sol og vind frem for fossile brændstoffer, får vi renere luft.

Økonomiske gevinster

Reduceret energiforbrug ved blandt andet energirenoveringer vil reducere udgifterne til omstilling af energisystemet.

Barrierer og forudsætninger

Usikre rammer gør, at indsatsen og målene inden for energi jævnlige skal justeres.

Spørgsmål, der formentlig kan besvares frem mod 2050:

1. Batterier – hvor hurtigt bliver de udbredt og hvor effektive bliver de?
2. Hvor hurtigt og hvor meget strøm bliver produceret fra havvindmøller?
3. Hvordan forholder vi os til biomasse i fremtiden, bliver det fortsat kategoriseret som klimaneutralt?
4. Hvor hurtigt går det med udviklingen af Direct Air Capture (DAC)?
5. Hvor hurtigt går det med udviklingen af Carbon Capture and Storage (CCS)?

Biogasanlæg i både Vejle Kommune og nabokommuner skal understøttes for at sikre afsætningsmuligheder for gylle fra Vejle Kommune.

Udviklingen af fjernvarmen i TVIS skal sikres via en aktiv indsats i bestyrelse og via ejerstrategien.

Manglende økonomisk incitament kan udfordre ud-rulningen af fjernvarme i gasområder.

Mindre bysamfund kan have brug for støtte til etablering af fælles løsninger.

Implementering af EU's energimærkningskrav i Danmark er afgørende for omstillingen af bygningsmassen.

DER SKAL RULLES FJERNVARME UD TIL SÅ MANGE BOLIGOMRÅDER SOM MULIGT. VEJLE KOMMUNE UDARBEJDEDE I 2023 EN VARMEPLAN DER BESKRIVER, HVORDAN DET KAN GØRES. UDRULNINGEN SKER I SAMARBEJDE MED DE LOKALE FJERNVARMEVÆRKER, OG KRÆVER, AT ET FLERTAL AF GRUNDEJERNE TILSLUTTER SIG FJERNVARMEN.

2. Mobilitet

Når vi transporterer os rundt i Vejle Kommune i fremtiden skal det være let og helt naturligt for os at tage bussen og toget, at vælge cyklen, at deles om bilerne og sørge for at køre sammen, når vi skal på længere ture. Vores byer skal være indrettet, så det er trygt og sikkert at gå og cykle, og så vi har vores dagligdags fornødenheder tæt på. Vi ved, at mange af os bor ude på landet og i mindre bysamfund, så her skal samkørsel og delebiler være en naturlig del af hverdagen.

Vejle Byråd vedtog i 2023 et grønt visionstillæg til mobilitetsplanen. Visionstillægget beskriver de tilgange, vi har til at fremme transportformer som cykling, gang, kollektiv transport og samkørsel og

til at sikre en planlægning, der gør det muligt at bo og leve i Vejle uden at være afhængig af egen bil. Nogle af de bærende elementer i det grønne visionstillæg handler om, hvordan vi ønsker at fredeliggøre Vejle midtby, hvordan vi vil fremme cyklisten for børn og voksne og hvordan vi vil tilskynde til meget mere samkørsel på vejene. Grøn mobilitet handler ikke kun om anlæg og fysiske rammer. Det handler også om adfærd, og hvordan vi ændrer den.

Mål i 2030

- 30% af personbiler kører på el.
- Kollektiv busdrift 100 % på vedvarende energi.
- 25 % af ture kortere end 5 km foregår på cykel eller på elcykel.
- Alle børn kan cykle, når de starter i skole.
- Vækst i indbyggerantal er afkoblet fra vækst i antal af biler.
- Billetprisen for kollektiv transport skal være sammenlignelig med eller billigere end privatbilisme.
- Varelevering inden for vejfirkanten sker med mindre, VE-drevne køretøjer.
- Målsætningerne i det grønne visionstillæg til mobilitetsplanen er opnået.

Mål i 2050

- 95 % af biler, busser og varebiler er omstillet til el.
- 90 % af lastbiler er omstillet til nuludledende drivmidler.
- 70% af flytrafik omstillet til bæredygtige brændstoffer.

→ **Potentiel CO2 reduktion, pr. år**
6.000 tons/år i 2030
100.000 tons/år i 2050

Partnerskaber, der skal indgås

Flere kommuner kan gå sammen om at efterspørge eldrevne driftskøretøjer og minibuser til persontransport.

Der skal etableres partnerskaber med store transportfirmaer med fokus på udviklingsprojekter for omstilling af den tunge transport både med hensyn til drivmiddelinfrastruktur og varelevering.

Planer og politikker, der skal ses på

Vejle Byråd vedtog i 2023 et grønt visionstillæg til mobilitetsplanen, der viser vejen for grønnere mobilitet i hele kommunen. Visionstillæggets indsatser og målsætninger skal realiseres frem mod 2030.

Vejle Kommune vil via sit ejerskab arbejde for brugen af bæredygtige flybrændstoffer i Billund Lufthavn.

Vejle Kommune vil via sit ejerskab i Sydtrafik arbejde for at sikre retfærdig billetprisstruktur og omlægning til VE på alle resterende busruter.

Gennemførelse

Konkrete indsatser i dette indsatsområde varetages i høj grad via Teknisk Udvalgs klimahandlingsplan.

Sociale gevinster og rimelig og retfærdig fordeling

Det har høj sundhedsgevinst at gå og cykle frem for at køre bil.

Prisregulering af kollektiv transport vil give lige transportmuligheder for alle.

Målet i det grønne visionstillæg til mobilitetsplanen om at alle børn kan cykle, når de starter i skole, er optaget i klimaplanen og medfører også en øget sundhed blandt skolebørn.

Miljøgevinster

Eldrevne køretøjer giver renere luft og mindre støj i bybilledet

Økonomiske gevinster

Renere luft og mindre støj giver færre syge med luftvejsinfektioner og stress og dermed en samfundsgevinst. Samfundsmæssigt er det en økonomisk gevinst at cykle en kilometer, mens det er en samfundsmæssig udgift at køre den samme kilometer i fossilbil.

Barrierer og forudsætninger

Det er en forudsætning, at ladestanderinfrastruktur følger med efterspørgslen.

Statslige afgifter og incitamentsstruktur er afgørende for hastigheden af omstilling til elbiler og kollektiv transport.

Det er en forudsætning, at elnettet opgraderes i takt med, at opladningsbehovet stiger.

Teknologi og statslige rammebetingelser for tung transport skal udvikles for at understøtte omstillingen.

Hvis lovforslag om ændring af færdselsloven bliver vedtaget, bliver det en udfordring at nå målene i det grønne visionstillæg til mobilitetsplanen. Det kan potentielt blive umuligt at indfri mål og indsatser vedr. fredeliggørelse af midtbyen, trafikøer, nedsættelse af hastigheder, oprettelse af hjertezoner mv.

3. Biodiversitet, arealer og landbrug

Fremtidens Vejle Kommune vil i det åbne land se væsentlig anderledes ud, end den gør i dag. Der er store, sammenhængende naturarealer, og store, græssende dyr søger for den nødvendige dynamik mellem dyr, jord og planter. Fødevarerproduktion, energiproduktion, klimatilpasning og biodiversitet giver plads til hinanden i et samspil, der samtidigt sikrer rent grundvand, liv i Vejle Fjord og rekreative muligheder for vejlsensere og turister.

Landbruget er en væsentlig bidragsyder til drivhusgasregnskabet i dag, og en stor del af bidraget kommer fra drivhusgasserne metan og lattergas fra dyrehold og dyrkning af marker. Landbrugsjord fylder i dag ca. 63 % af arealet i Vejle Kommune. Med aftalen om Implementering af et Grønt Danmark (Grøn Trepert), har regeringen i 2024 vedtaget en samlet plan for omlægning af ca. 10 % af det danske areal. I Vejle Kommune forventes ca. 16% af landbrugsarealet at skulle omlægges til skov, ny tør og våd natur, og alle kulstofrige lavbundsjordene skal tages ud af omdrift.

Med Grøn Trepert kommer et behov for samtænkning af fremtidens arealanvendelse. Biodiversitet, kvælstoffjernelse og binding af kulstof skal ses i et samlet billede, og der skal gøres plads til tilba-

geholdelse af vand for at hindre oversvømmelser i byerne. Der skal derfor tages hensyn til flere bundlinjer, og de stedsspecifikke forhold som eksisterende naturkvaliteter, terrænforhold og jordbundstype skal være retningsgivende for, hvordan arealerne anvendes, samtidig med, at det skaber mest mulig værdi for borgerne. Kommunens biodiversitetsplan, der skal revideres i 2025, opstiller mål og handlinger for, hvad der skal til, for at højne biodiversiteten i hele kommunen.

Permanent ekstensivering og alternative dyrkningsformer som regenerativt landbrug og ændret jordbearbejdning/afgrødevalg skal understøttes, også selvom det ikke tæller direkte i klimaregnskabet. Udnyttelsen af gylle til biogas skal reducere vores drivhusgasudledning samtidig med, at vi kan producere nyt, grønt brændstof.

Biomasse bliver en vigtig faktor i fremtidens materialeproduktion, og kommunen skal på længere sigt planlægge for og understøtte biomasseproduktion.

Mål i 2030

- Al kulstofrig lavbundsjord inkl. randarealer udtaget.
- 3.000 ha ny skov etableret ift. 2020.
- Mængden af arealer til beskyttet natur, følger implementering af EU's Naturgenopretningsforordning.
- Klimaindsatserne bidrager til at opfylde vandplanerne.
- Biodiversitetsindsatser understøtter både vandmiljø og klima.
- Al gylle udnyttes til biogas.
- Igangsat lokal anvendelse af pyrolysekul.
- Produktion og afsætning af lokale, plantebaserede fødevarer understøttes.
- Arealomlægningsprojekter udføres med helhedstænkning, så der altid indtænkes muligheder for vandtilbageholdelse på lige fod med hensyn til kvælstoffjernelse, grundvandsbeskyttelse, biodiversitet, CO2 binding mm.

Mål i 2035

Igangsat lokal pyrolyseproduktion svarende til forventet forbrug i kommunen.

Mål i 2045-2050

- Der er udtaget ca. 10.000 ha landbrugsjord siden 2025, en del af dette er omdannet til skov*.
- Arealomlægningen har medført betragtelig reduktion i kraft af reduceret dyrehold og mindre gødningshåndtering.

*Afhængigt af kravene i Grøn Trepert

➔ **Potentiel CO2 reduktion, pr. år**
45.000 tons/år i 2030
110.000 tons/år i 2050

Partnerskaber, der skal indgås

Klimapartnerskab med landbruget føres videre i en form for kommunal grøn trepart-organisering.

Der skal samarbejdes med landbruget om sektorkobling og energi til fremtiden i form af placering af VE-anlæg, energiafgrøder og biogasproduktion.

Der skal samarbejdes med landbruget om fødevarer systemet og omlægning til mere plantebaserede produkter.

De forskellige fora og partnerskaber for Vejle Ådal og Vejle Fjord arbejder med en fælles målsætning om at samtænke biodiversitet, kvælstoffjernelse og kulstofbinding.

Planer og politikker, der skal ses på

Der er i kommuneplan 2025-2037, der forventes vedtaget samtidig med denne klimaplan, udpeget synergiområder for skovrejsning og formuleret retningslinjer for placering af solceller og vindmøller.

Vejle Kommunes Natur & Friluftstrategi 2024 fastsætter følgende to mål, som flugter med klimaindsatsen om øget skovrejsning: ”Vi vil arbejde for, at alle i Vejle Kommune har adgang til alsidig natur med gode rammer for udeliv” og ”Vi vil øge det kommunale skovareal, der understøtter biodiversitet, klima, grundvand og et godt udeliv”.

Vejle Kommunes biodiversitetsplan fastsætter mål for biodiversiteten både på kort og på lang sigt. Det er besluttet, at klima og biodiversitet fremover skal samtænkes, dette gøres i høj grad i regi af Grøn Trepert.

Gennemførelse

Konkrete indsatser i dette indsatsområde varetages i høj grad via Klima-, Natur- & Miljøudvalgets klimahandlingsplan.

Sociale gevinster

Fællesskaber omkring lokal fødevarerproduktion og -afsætning giver sociale fællesskaber, der styrker viden, sammenhængskraft og resiliens.

Omlægning fra landbrugsjord til skov og ny natur kan give nye rekreative muligheder for borgere og turister i Vejle Kommune.

Miljøgevinster

Samtænkning af arealanvendelsen med øget skovrejsning og mindre intensivt dyrkede landbrugsarealer giver gevinster for vandmiljø og grundvand.

Omstillingen kan gennemføres, så den også tager hensyn til naturværdier og biodiversitet. Dette er også beskrevet i de mål, der blev vedtaget for at tackle den globale biodiversitetskrise på FN's Konference om Biodiversitet (COP15), som fandt sted i 2022 i Kunming, Kina, og i Montreal, Canada.

Økonomiske gevinster

Når forbrugere køber lokale fødevarer, giver det omsætning til lokale producenter.

Udpegning af arealer til forsinkelse af vand i oplandet til Grejs Å og Vejle Å kan bidrage til reduktion af værditab i forbindelse med oversvømmelser i Vejle by.

På sigt kan nye rekreative muligheder betyde nye turismeprodukter/ydelse, som kan give økonomiske gevinster for kommunens turismevirksomheder.

Barrierer og forudsætninger

Afgiftsstrukturer og støtteordninger er i meget høj grad styrende for omstillingen af landbruget.

Der bør kigges på incitamentsstruktur og barrierer for små jordejere og deres muligheder for at bidrage til Grøn Trepert og biodiversitet.

Omstillingen af arealer sker på nuværende tidspunkt via frivillige aftaler med de enkelte lods- ejere, hvilket betyder, at projekter kan falde til

jorden, hvis centrale lodsejere ikke ønsker at deltage.

Der kan i nogen tilfælde være behov for at ekspropriere arealer for at opnå de fulde effekter ift. vandtilbageholdelse og kvælstoffjernelse.

Der bør i udviklingen af klimaberegningerne ses på klimateffekterne ved naturpleje med store græssende dyr ift. almindelig husdyrproduktion.

Urørt skov i Puggedalen, Vejle
Foto: Vejle Kommune

NÅR VI FOKUSERER PÅ AT SKABE **GODE FORHOLD FOR BIODIVERSITETEN**, LØSER VI OFTE OGSÅ ANDRE PROBLEMER. VED AT OMLÆGGE **LANDBRUGSJORD TIL NYE NATURAREALER** KAN VI REDUCERE UDVASKNING AF NÆRINGSSTOFFER TIL VANDMILJØ OG GRUNDVAND, **BINDE CO2 I PLANTER OG JORD** SAMT SKABE NYE LEVESTEDER FOR DYR OG PLANTER.

4. Stormflod, nedbør, hedebløge og tørke

Vi skal leve med vandet i Vejle - også i fremtiden. Fremtidsbilledet er, at vi alle er forberedt på de oversvømmelser, der ikke kan undgås. I stedet ved vi, hvordan vi skal forholde os til dem, vi har sikret vores hjem og har planerne klar for, hvad vi gør, de dage vejene er ufarbare. Vi er resiliente.

Vi ser allerede de første resultater af klimaforandringerne i kraft af hyppigere oversvømmelser og meget mere regn; så vi skal fortsat tilpasse os til øgede vandmængder og forberede os på flere tørre somre. Vi skal alle arbejde på at forsinke vores regnvand lokalt, i byer og i oplandet, og vi skal sørge for flere grønne områder, der både forsinke vandet, men også binder mere CO₂ og kan sænke temperaturen lokalt på de varme dage.

Grundejere skal sikre deres egen ejendom, kommunen skal sikre kritisk infrastruktur og kommunale bygninger, og kommunen skal sørge for, at borgerne kender til denne ansvarsfordeling.

At håndtere klimaforandringer handler i høj grad om at håndtere regnvand og stormfloder, og derfor vil Vejle Kommune planlægge, så det sikres, at fremtidens byområder kan håndtere klimaforandringerne.

Mål i 2030

- Klimatilpasningsplanens mål videreføres.
- Vejle Kommunes risikostyringsplan for oversvømmelse revideres i 2026 og vedtages i 2027.
- Fremtidig sikringskote fastlægges næste gang i forbindelse med revision af risikostyringsplanen på baggrund af nye kort fra staten via Kystdirektoratet. Herudover følger vi kontinuerligt med i den nyeste viden og vurderer behovet for eventuel justering af tiltag og fremtidigt sikringsniveau.
- Faserne i Stormflodsstrategien revurderes primo 2026, herunder hvornår der igangsættes:
 - Forundersøgelser til sluse ved udmundingen af Vejle Å
 - Forundersøgelser til stormflodsbeskyttelse på tværs af Vejle Fjord
- På baggrund af ny viden og nye klimascenarier laves en adaptiv strategi for klimatilpasning og løsningskatalog for de

langsigtede løsninger for Vejle by. Der arbejdes med fire spor:

- Spor 1: Tiltag i landbrugs- og naturarealer – herunder hvor meget vand der skal kunne forsinkes i oplandet.
 - Spor 2: Tiltag i særligt naturbeskyttede områder
 - Spor 3: Tiltag i byområder
 - Spor 4: De store greb
- Der udpeges områder med risiko for højtstående grundvand i eksisterende kloakerede områder og nye byudviklingsområder inden udgangen af 2026.
 - Vejle Kommune udarbejder i dialog med berørte lodsejere en Kyststrategi, der håndterer kystbeskyttelse langs hele Vejle Fjord.

Mål i 2050

Vejle Kommune er klimatilpasset i forhold til de i dag kendte scenarier.

Partnerskaber, der skal indgås

Klimatilpasning skal løses, så det giver værdi for hele samfundet og helst også merværdi i form af nye byrum eller adgangsforhold, og alle projekter skal derfor løses i tæt samarbejde med lodsejere, brugere, spildevandsselskab, boligselskaber med flere.

Der kan være behov for at inddrage vidensinstitutioner i udvikling af nye metoder og tilgange.

Planer og politikker, der skal ses på

Risikostyringsplan for oversvømmelse revideres i 2026.

Områder med risiko for oversvømmelse og erosion og Retningslinje for håndtering af tag- og overfladevand i Trekantområdet er udpeget i kommuneplan 2025-2037, der forventes vedtaget sommer 2025.

Træpolitik og Biodiversitetsplan skal bruges ift. at understøtte Klimaplanens målsætninger om CO₂-binding, hedebølger og grønne byrum.

Gennemførelse

Konkrete indsatser i dette indsatsområde varetages i høj grad via Klimatilpasningsplan, Risikostyringsplan og Stormflodsstrategi.

Sociale gevinster

Klimatilpasningsprojekter udformes ofte så de medfører nye grønne byrum, hvilket skaber nye mødesteder.

Klimatilpasning skaber tryghed, når borgere oplever, at deres ejendomme ikke længere bliver oversvømmet.

Miljøgevinster

Grønne byrum, haver og flere naturarealer skaber flere levesteder for dyr og planter.

Mere grønt giver bedre luft i byen og sænker temperaturen i forbindelse med hedebølger.

Økonomiske gevinster

Klimatilpasningsprojekter giver ofte et økonomisk tilbageløb i form af reducerede udgifter til nedgravning af rør og øgede ejendomsværdier i nabolaget.

Klimatilpasningsprojekter bidrager til reduktion af værditab i forbindelse med oversvømmelser i Vejle by.

Barrierer og forudsætninger

Lodsejerinteresser og særlige naturinteresser spiller en vigtig rolle for etablering af tilstrækkeligt med forsinkelsesområder.

Etablering af vandtilbageholdelsesområder sker på nuværende tidspunkt via frivillige aftaler med de enkelte lodsejere, hvilket betyder, at projekter kan falde til jorden, hvis centrale lodsejere ikke ønsker at deltage.

Det kan være relevant at benytte sig af ekspropriation for at sikre tilstrækkeligt med arealer til forsinkelse af vand i oplandet til Grejs Å og Vejle Å.

Der kan opstå behov for at finde nye finansieringsmodeller.

Ændret pleje af offentlige arealer forudsætter god kommunikation og ændret syn på, hvordan byrum skal se ud.

Modstridende lovgivning og mulighederne for ekspropriation kan udgøre en barriere for at opnå de mest optimale løsninger.

Projekt til forsinkelse af vand ved Fløjstrup Bæk
Foto: Vejle Kommune

VI FORSINKER VAND I PÅ TIDLIGERE LANDBRUGSAREALER I OPLANDET TIL VEJLE, FOR AT ÅERNE I VEJLE IKKE LØBER OVER DERES BREDER OG OVERSVØMMER BYEN. DER SKAL ETABLERES OMRÅDER TIL AT KUNNE FORSINKE MINDST 170.000 M³ VAND.

5. Byggeri

Byggeriet i fremtiden skal være grønnere og langt mere bæredygtigt. I stedet for at rive ned skal vi omfavne transformation og renovering af de bygninger, der allerede står – for de rummer store mængder bundet CO₂. Vi skal blive langt bedre til at energioptimere og energirenovere eksisterende byggeri og skabe en fremtid, hvor bæredygtige boformer bliver normen med mindre ressourceforbrug og smartere løsninger. Private boliger bygges mindre og med genbrugsmaterialer og bæredygtige, naturlige byggematerialer. Et godt eksempel er transformationen af Vejles gamle bibliotek til et moderne kulturhus, hvor materialer fra ældre bygninger bliver genbrugt.

I fremtidens byggeri vil skærpede klimakrav sikre, at både nybyggeri og renovering lever op til ambitiøse mål om CO₂-reduktion – både på kort og lang sigt.

Vi skal understøtte, at der bygges cirkulært ved nybyggeri – med genbrugsbyggematerialer og med processer, der fremmer genbrug og genanvendelse efter nedtagning.

Partnerskaber med håndværkere, entreprenører og organisationer skal sikre, at vi har de nødvendige kompetencer til at gennemføre denne grønne omstilling.

Fremtidens boligområder skal planlægges, så boligerne ikke fortsætter med at vokse, med tanke på fællesskab, natur og biodiversitet – og med innovative løsninger som regnvandshåndtering, delebiler og tiny houses. Det handler om at bygge med omtanke for både planeten og kommende generationer.

Mål i 2030

- Vi værner om de eksisterende bygninger og opfordrer til at renovere og transformere i stedet for at bygge nyt.
- Nedrivning må kun ske undtagelsesvist, og hvis det sker, stiller vi skærpede krav om genanvendelse af byggematerialer.
- Vi planlægger for flere muligheder for delefællesskaber og nye boligformer som bofællesskaber og tiny houses.
- Vi planlægger for mindre grunde og stiller differentierede krav til bolig- og grundstørrelser i by og på land.
- Vi udvikler nye byområder med plads til natur og vand. Naturudvikling er en forudsætning for byudvikling.
- Vi lægger vægt på, at udearealer skal have permeable belægnings, og give mulighed for at fremme den vilde natur.
- Vi understøtter, at bygningsmassen renoveres og energioptimeres i overensstemmelse med EU's krav.
- Vi arbejder for at fremme cirkulært byggeri i fremtidens byggeprojekter.
- Vi understøtter, at uddannelsesinstitutionerne og erhvervslivet modnes til det bæredygtige byggeri.

Mål i 2050

- Byggeri består primært af renovering og istandsættelse fremfor nybyggeri.

Potentiel CO₂ reduktion, pr. år CO₂ reduktion fra byggeri indgår ikke i kommunens klimaregnskab, men er forbrugsbaserede udledninger, der tæller i klodens samlede udledning.

Partnerskaber, der skal indgås

Vi skal understøtte udvikling af kompetencer til at beregne CO₂ potentiale ved nye typologier frem for traditionelle byggerier. Evt. i samarbejde med udviklere eller arkitektfirmaer.

Vi skal understøtte uddannelse af håndværkere til at renovere og transformere sammen med grønne entreprenører, brancheorganisationer, Dansk Byggeri og Bygherreforeningen.

Vi skal understøtte de store nedbrydningsfirmaer i at videreformidle brugte byggematerialer, der kan indgå i andre projekter eller produkter.

Vi skal understøtte genbrug af byggematerialer ved at skabe synergier mellem virksomheder.

Vi kan samarbejde med universiteterne om at skabe undervisningsmiljø og videnskapacitet for bæredygtigt byggeri, cirkularitet og bæredygtige byggeprocesser.

Vi skal understøtte store private bygherrer i at tilvælge bæredygtigt byggeri og/eller cirkulært byggeri fremfor traditionelt byggeri – med fokus på at bruge genbrugsmaterialer, anvende biogene materialer og at byggematerialerne kan genbruges efter brug.

Indsatsområdet fortsættes på næste side

Planer og politikker, der skal ses på

Vejle Kommune understøtter via Vejle Erhverv de cirkulære processer i byggeriet.

Gennemførelse

Konkrete indsatser i dette indsatsområde varetages i høj grad af Strategi for bæredygtigt byggeri for Vejle Kommunes bygninger. Med udgangspunkt i denne strategi udarbejdes en egentlig sektorstrategi for arbejdet med byggeriet hos virksomheder og private.

Sociale gevinster

Når vi planlægger for nye boligområder, der giver bedre mulighed for fællesskaber i form af fællesarealer og fælleshuse, kan det give afledte effekter i form af delefællesskaber med værktøj, delébiler og delecycler, der giver folk mulighed for at mødes på tværs og reducere ensomhed.

Energirenoverede boliger medfører bedre indeklima og sundere rammer.

Miljøgevinster

Bæredygtige boformer har generelt også et mere bæredygtigt liv i form af lavere ressourceforbrug til ting og sager.

Vi kan planlægge nye boligområder, så de sikrer lokal regnvandshåndtering.

Økonomiske gevinster

Tiny houses, bofællesskaber og delefællesskaber kan gøre, at folk kan leve i mindre huse og dermed spare penge på energiforbrug, indretning og køretøjer.

Barrierer og forudsætninger

Der skal arbejdes for, at det er lettere for private at finansiere byggeri, der er utraditionelt – f.eks. småt, grønt og i fællesskaber.

National klimahandlingsplan for energirenovering er en forudsætning for, at vi når i mål med renovering af bygningsmassen.

RessourceCenter Vejle
LOOP, Ravn og Schönherr Arkitekter
Foto: Jakob Due

ÆSTETIKKEN SPILLER EN CENTRAL ROLLE PÅ RESSOURCECENTER VEJLE. CENTRET ER DESIGNET TIL AT ÆNDRE BORGERNES ADFÆRD OG OPFATTELSE AF AFFALD SOM EN RESSOURCE. NAVNGIVNINGEN OG ARKITEKTUREN ARBEJDER SAMMEN FOR AT FREMME EN MENTAL OMSTILLING OMKRING AFFALD.

6. Grøn borger

VISION: I Vejle Kommune finder vi i fællesskab vejen til det gode liv med et langt lavere klimaaftryk fra vores forbrug.

Vi bidrager alle til, at vi i fremtiden holder os inden for planetens grænser – både via vores arbejde og som borgere i Vejle Kommune.

I fremtiden bidrager vi alle til, at vi holder os inden for planetens grænser gennem en klimavenlig adfærd, som både styrker vores sundhed og giver mulighed for at leve det gode liv i Vejle Kommune: Vi cykler, når vi kan, bruger den kollektive trafik flittigt og tager kun bilen, når der ikke er andre muligheder. Vi spiser mange flere planterige måltider, som er tilgængelige på både offentlige og private arbejdspladser, daginstitutioner og skoler. Og derhjemme laver vi lækre måltider med inspiration fra de nationale kostråd. Det forbedrer sundheden og reducerer klimabelastningen fra vores fødevarerforbrug.

I fremtiden har vi ikke noget affald, men værdifulde ressourcer som vi er dygtige til at reparere, genbruge eller videreformidle. Stort set alle materialer bliver enten direkte genbrugt eller genanvendt i andre produkter, og kun en lille del går til forbrænding. Vi vælger de varer, som er produceret og transporteret mest bæredygtigt, når vi handler nyt, og det ved producenter og forhandlere, så derfor er det let at træffe de grønne valg. Vi deles om ting, der ikke benyttes ofte.

Vejle Kommunes borgere har en gennemsnitlig årsindkomst, der ligger over landsgennemsnittet, hvilket sandsynligvis øger den generelle CO₂-udledning per borger på grund af sammenhængen mellem velstand og CO₂-udledning. Det er derfor essentielt at arbejde målrettet med at reducere borgernes forbrug og at gøre det på alle de store udledningsområder som fødevarer, transport, forbrug og services.

Økolariet spiller sammen med skoler og uddannelsesinstitutioner en vigtig rolle for den folkelige oplysning om bæredygtig og klimavenlig adfærd. De nuværende og kommende generationer skal vide, hvad man skal og kan gøre for at bidrage til den grønne omstilling – og hvad der giver mest mening at lave om på. Ressource Center Vejle (RCV) og kommunens genbrugspladser er indrettet, så vejlsenerne kan bidrage til, at stort set alle materialer bliver genbrugt eller genanvendt, og kun en lille del går til forbrænding. Samtidig kan borgere, foreninger, virksomheder mv. gøre brug af de mange forskellige faciliteter på RessourceCenter Vejle, der også kan bidrage til en mere bæredygtig og klimavenlig adfærd.

Mål i 2030

- Alle vejlsener kender til klimaudfordringen og har et godt billede af, hvilke handlemuligheder de har.
- Reparation, genbrug og delefællesskaber er selvfølgelig aktiviteter for vejlsenerne.
- Vejlsenerne er fortrolige med metoder til klimatilpasning på egen grund og i deres lokalsamfund.
- Vi uddanner fremtidens borgere til at bygge og efterspørge fremtidens bæredygtige samfund. Klima og bæredygtighed er en naturlig del af undervisningen på ungdomsuddannelserne og i Vejle Kommunes folkeskoler og er integreret i de fleste undervisningsforløb.
- Vejles foreningsliv har integreret klima og bæredygtighed i deres drift og aktiviteter.
- Vejles forretningsliv understøtter øget genbrug ved også at leje produkter ud.

Mål i 2050

- Indbyggerne i Vejle Kommune har ændret vaner og forbrug sker med udgangspunkt i fællesskab, oplevelser og langtidsholdbare produkter.

➔ **Potentiel CO₂ reduktion, pr. år: Kan ikke beregnes, men de reduktioner, vi gør som borgere, kommer klodens klima til gode.**

Partnerskaber, der skal indgås

Skoler, virksomheder og selskaber skal arbejde sammen for at formidle viden til børn, unge og voksne.

Partnerskaber med lokale uddannelses- og efteruddannelsesinstitutioner om uddannelse af håndværkere, der skal gennemføre den grønne omstilling.

Lokalsamfund og borgergrupper kan gå sammen om fælles projekter. Fællesskaber og foreninger støttes og vejledes via Grønt Forum.

Planer og politikker, der skal ses på

Lokale trafiksikkerhedsplaner bør gennemgås i forbindelse med projekter om grøn transport på skolerne, fordi motivationen for at transportere sig grønt skal følges med reelle trafiksikre muligheder. Dette skal ske i samarbejde med skolebestyrelserne.

Indsatsområdet fortsættes på næste side

Gennemførelse

Konkrete indsatser i dette indsatsområde varetages i høj grad via klimahandlingsplanen for Udvalget for Lokalsamfund og Nærdemokrati, i regi af klimahandlingsplan for Børne- og Familieudvalget via affalds- og ressourceplan for Vejle Kommune samt via Økolariet. Der er i alle indsatser fokus på at adressere forandring på flere planer, dvs., at undgå nyt forbrug, at forbedre sit forbrug og ved at skifte til mere klimavenligt forbrug.

Sociale gevinster

Der opstår fællesskaber omkring den fælles sag.

Viden om klimavenlige vaner kan øge folkesundheden.

Repair cafeer er også sociale mødesteder, hvor folk mødes og hjælper hinanden.

Miljøgevinster

Når flere børn begynder at cykle i skole, kører deres forældre måske mindre i bil, og luften bliver derved renere.

Et mindre forbrug af kød vil medføre en betydelig drivhusgasreduktion, samt frigøre arealer fra produktion af foderstoffer og gødningsudbringning til natur.

Mindre produktion af produkter sparer råmaterialer verden over.

Den cirkulære økonomi forbinder virksomheder, borgere, institutioner, uddannelsesinstitutioner og offentlige myndigheder mv. i nye kredsløb, giver en større gensidig forståelse for recirkulering af materialer i produktion og forbrug.

Økonomiske gevinster

For hvert skoleforløb, der får flere børn til at cykle i stedet for at blive kørt i bil, øges indlæringen og børnenes sundhed og luftkvaliteten - samlet set en gevinst for samfundsøkonomien i forhold til bilkørsel.

En evt. øget anskaffelsesomkostning vil ofte kunne tjenes hjem i form af længere holdbarhed eller billigere drift.

Deleordninger, genbrug og reduceret forbrug kan give økonomiske fordele i den enkeltes økonomi.

Barrierer og forudsætninger

I et rigt samfund kan det være en svær omstilling at gå fra at købe nyt til at bruge sine ting længere og reparere de gamle. At købe nye ting udløser glædehormonet dopamin. Vi skal alle vænne os til at opnå glæde ved at indgå i fællesskaber, lave ting sammen, nyde at gode ting kan repareres og vare længe.

På et tidspunkt vil samfundet formodentlig nå et tipping point, hvor de grønne valg er de almindelige valg. Indtil det sker, skal der nudging og oplysning til.

Borgere indretter egne haver til at håndtere ekstremregn på egen grund og på grundejerforeningernes fællesarealer.

Klimalandsby Vandel - Repair cafe
Foto: Vejle Kommune

7. Grøn virksomhed

De grønne virksomheder flokkes om Vejle Kommune i fremtiden. Her har de adgang til grøn energi, muligheder for synergier med nabovirksomhederne og gode placeringer i erhvervsområder, der er udviklet med plads til naturen og med øje for håndtering af regnvandet. Kommunen er medspiller og faciliterer samarbejder og fællesskaber.

Det er en fælles udfordring at finde gode, grønne løsninger, der også er rentable, og via samarbejde og partnerskaber kommer vi længst. Vejle Kommune er godt i gang med at understøtte udviklingen af grønne virksomheder og grøn turisme og har indgået en række klimapartnerskaber med aktører som erhvervslivet i Vejle Nord og Vejle Syd, Triangle Energy Alliance og i Give Nord samt en række enkeltvirksomheder. Der er samarbejder mellem landbruget

og virksomheder om sektorkobling.

Vejle Kommune ønsker i samarbejde med lokale virksomheder at understøtte nye klimavenlige løsninger, der kan bidrage til den grønne omstilling både lokalt og i vores omverden og derved sikre lokale arbejdspladser. Industriens overskudsvarme udgør en energikilde, som kan nyttiggøres ved sammenkobling med fjernvarmenettet, og det skal understøttes. Virksomheder kan bidrage til den grønne omstilling ved at integrere bæredygtige praksisser i alle aspekter af deres drift og ved at engagere medarbejdere i processen. Det handler om at finde synergier mellem økonomisk vækst og klimainitiativer samt at dele erfaringer og fejre succeser for at fremme en grøn kulturændring.

Mål i 2030

- Arbejdspladser i Vejle Kommune er bevidste om klima og bæredygtighed i deres daglige drift og produktion.
- Kommunen arbejder for at tiltrække grønne virksomheder.
- Overskudsvarme i industrien udnyttes.
- CO2 udledningen fra industrivirksomheder er reduceret med 20 % via energieffektivisering eller skift fra olie og naturgas til el eller fjernvarme.
- De store industrivirksomheder arbejder for at udfase fossile brændsler i procesvarme.
- Alle turismevirksomheder i VisitVejle og MeetingVejle's netværk er certificerede med brancherelevante certificeringer (fx Green Key og Svanemærket).

Kommunen understøtter virksomhedernes grønne omstilling i forskellige sammenhænge:

- Viden, sparring og netværk til virksomheder.
- Energifællesskaber i erhvervslivet.
- Fødevarebranchen der kan reducere madspild og fremme sæsonbaseret, lokalproduceret, planterig- og plantebaseret produktion.
- Professionelle køkkeneres madproduktion, der skal omstilles til lokalproduceret, plantebaseret mad og reduceret madspild.
- Digital viden, der fremmer den grønne omstilling i virksomhedernes værdikæde.
- Viden og formidling om cirkulære principper og værdikæder ved renovering og nybyggeri.
- Tekstilvirksomheder, der skal kunne håndtere nye EU-krav om producentansvarsordning.
- Efteruddannelser, der klæder håndværkere på til at levere de klimarigtige ydelser.
- Uddannelsesinstitutioner der skal modne uddannelserne til den grønne omstilling.

Mål i 2050

- Brændselsforbrug på industrivirksomheder reduceret med 30% via energieffektivisering eller skift fra olie og naturgas til el eller fjernvarme.

**Potentiel CO2 reduktion, pr. år:
Potentialet ift. rumopvarmning er beskrevet under indsatsområdet energi.**

Indsatsområdet fortsættes på næste side

Partnerskaber, der skal indgås

Vejle Erhverv faciliterer og indgår i partnerskaber ved enkeltvirksomheder og klynger af virksomheder i specifikke områder.

Der er en tæt dialog med universiteterne om udvikling af uddannelser.

På affalds- og ressourceområdet vil Vejle Kommune afsøge mulighederne for at indgå i partnerskaber med virksomheder, uddannelsesinstitutioner og andre kommuner m.m., for sikre en bæredygtig håndtering af affaldet og understøtte en udvikling henimod mindre affald og større grad af genbrug og genanvendelse af brugte materialer.

En lang række tiltag er yderligere beskrevet i Vejle Kommunes Affalds- og Ressourceplan 2025-2037.

Vi understøtter virksomheder, der arbejder med genanvendelse af materialer, og har fokus på, at overskydende materialer ikke nødvendigvis skal køres på genbrugspladsen, men kan anvendes i cirkulære strømme af markedet selv.

Planer og politikker, der skal ses på

Når vi udvikler nye erhvervsområder, har vi fokus på at understøtte grøn transport, grøn energi, øget biodiversitet, klimatilpasning, symbioser og cirkulær økonomi.

Gennemførelse

Vejle Kommunes indsats for grøn omstilling af erhvervslivet udmøntes primært via den strategiske eksekvering af erhvervspolitikken.

Sociale gevinster

Virksomhedernes arbejde med ESG og fokus på bæredygtighed i turisme- og mødebranchen kan også omfatte social bæredygtighed og dermed potentielt udmøntes i flere lærepladser/praktikker i branchen, ansættelser af seniorer eller andre, der har svært ved at komme ind på arbejdsmarkedet.

Miljøgevinster

Energieffektiviseringer og skift fra olie og naturgas til vedvarende energi i industrien vil mindske brændselsforbruget og de dertil knyttede lokale og globale miljøpåvirkninger.

Arbejde med minimering af affald og øget genbrug og genanvendelse af materialer og ressourcer vil på både kort og langt sigt give store miljøgevinster i form af blandt andet reduceret ressourceforbrug i byggematerialer og mindsket forbrug af metaller og sjældne jordarter.

Reduceret deponi giver mindre risiko for jord- og grundvandsforurening.

Økonomiske gevinster

Lokale virksomheder, der producerer bæredygtige produkter baseret på grøn energi og forbrugsstoffer, vil stå stærkere på fremtidens grønne markedsplads.

Cirkulær økonomi skaber potentielt fundament for nye værdiskabende samarbejder og relationer og nye forretningspotentialer og jobs.

Barrierer og forudsætninger

Den grønne omstilling i erhvervslivet afhænger af, at de rette reguleringer og rammer er på plads. Virksomhedernes omstilling afhænger desuden af, om nye innovative løsninger kan forventes. Der skal derfor nationalt være fokus på, at den grønne omstilling understøttes lovgivningsmæssigt.

F.eks. kan tilslutningsafgifter ved fjernvarmeværker og el-distributionsselskaber reducere eller forsinke industriens investeringer ift. grøn omstilling, og el-lovgivningen kan vanskeliggøre samarbejdet mellem virksomhederne og samarbejdet mellem virksomheder og elforsyning.

Projekt Gentræ
Foto: Vejle Kommune

PROJEKT GENTRÆ
ER ET AF FLERE
PROJEKTER MED LOKALE
VIRKSOMHEDER OM **KLIMA**
OG CIRKULÆR ØKONOMI.
PROJEKTET UNDERSØGER
MULIGHEDERNE FOR AT
GENBRUGE MATERIALER
FRA BYGGERIET.

8. Grøn Kommune

På arbejdspladsen Vejle Kommune vil klimaet i fremtiden være en naturlig del af det daglige arbejde.

Målet er, at ansatte i Vejle Kommune har bevidsthed om klimaet, og om den forskel de kan gøre i deres daglige arbejde. Det har de i kraft af Grøn Kommune, der er klimahandlingsplanen for Vejle Kommune som virksomhed, som byrådet vedtog i april 2024. Grøn Kommune sætter høje mål om at nedbringe udledningerne fra kommunens forbrug med 40 % i 2030 ift. 2022. Det skal ske ved at have fokus på energiforbrug i bygninger, indkøb, it, kost og kørsel. Vejle Kommune som virksomhed har en omsætning på 2,3 mia. kr. om året, og vores købekraft kan derfor være med til at drive den grønne omstilling. Grøn Kommune opstiller indsatser for at nedbringe udledningen fra indkøb og går foran og viser vejen for klimavenligt forbrug.

Vejle Kommune er en af de virksomheder inden for kommunegrænsen, der samlet set udleder mest CO₂, aftager mest energi, ejer den største bygningsmasse og er den største arbejdsgiver med ca. 10.000 daglige pendlere. Derfor giver det også mening, hvad

kommunen gør i sin egen drift. Ved at fokusere på klimabevidst adfærd blandt medarbejdere gennem det daglige virke, kan kommunen som virksomhed gå foran i opfyldelsen af de overordnede klimamål og kan samtidig skubbe på en kulturændring, der vil forplante sig til medarbejdernes privatliv og omverden. Kommunen er som virksomhed også med til at gennemføre handlinger, der påvirker nogle af de områder, der er væsentligst at tage fat på i forhold til klimaregnskabet. Det drejer sig om energiforsyning, energiforbrug i bygningsmassen, transport, it og indkøb.

Brugen af it stiger, computere bliver kraftigere, vi kan få hjælp fra internettet, AI kan hjælpe os med meget og vi kan holde vores møder online. Alt dette bruger energi, der kan udlede CO₂, afhængigt af hvor i verden serverne står, og hvor grøn strømmen er. Vi sørger for at indkøbe de grønnest mulige løsninger og opstiller principper for den bedste brug af de digitale hjælpemidler, samtidig med at vores opgaver løses mest effektivt.

Mål i 2030

- Klimabevidsthed: Klima og bæredygtighed er integreret i hverdagen i alle Vejle Kommunes institutioner og administrationsenheder.
- Klimatilpasning: Alle kommunale bygninger er klimatilpasset mht. til oversvømmelser. Alle kommunale udearealer er tilpasset ift. hede-bølger.
- Forbrug: Kommunens samlede klimaaftryk fra forbrug er i 2030 reduceret med 40 % ift. 2022.
 - a. Indkøb og ressourcer: Alle medarbejdere har fokus på at minimere affald, genbruge, genanvende, sortere rigtigt og reducere sit ressourceforbrug.
 - b. Events og møder: Alle møder og events afholdes med udgangspunkt i de grønne guidelines fra Kultur & Sundhed.
 - c. Kost og madspild: Madspild og CO₂-udledning fra kosten i offentlige institutioner og kantiner er samlet set reduceret med 50 % ift. 2022.
 - d. Grøn transport: Alle nye aftaler om kørsel fra 2030 skal være på el eller fossilfrit brændstof - også personbefordring, skolebuskørsel, varebiler mv.
 - e. Energirigtig adfærd: Fastholde energikrisens energirigtige vaner. ift. reduktion af el, vand og varme.

f. Dialog med leverandører: Der indbydes til dialog og søges rådgivning om produkter og varers klimaaftryk hos leverandører – også på indkøb der foretages uden for indkøbsaftalerne.

Alle Vejle Kommunes bygninger opføres og driftes i overensstemmelse med Strategi for Bæredygtigt Byggeri:

- a. Optimeret brug af m² i kommunens bygninger.
- b. Databaseret energistyring udrullet på alle relevante kommunale bygninger.
- c. Koordineret energioptimering, herunder energirenovering og/eller konvertering af varmekilder.

- Forbrug, indkøb og it styres med udgangspunkt i handlinger i Grøn Kommune.
- Grøn transportpolitik for kommunens ansatte implementeret med udgangen af 2026.
- RessourceCenter Vejle (RCV) understøtter mere genbrug og genanvendelse hos både borgere og virksomheder.
- Indsamling og behandling af affald sker med køretøjer, der kører på ikke-fossilt brændstof.

Mål i 2035

- Al olie og naturgas er udfaset af varmesystemet i kommunale bygninger.

Potentiel CO₂ reduktion, pr. år:
Kommunen som organisation stræber efter en reduktion på mindst 40% i forhold til 2022, hvilket svarer til 50.000 tons CO₂ ækvivalenter inden 2030.

Partnerskaber, der skal indgås

Indkøbspolitikken vil for visse områder skulle justeres i samarbejde med leverandører, og nye varer skal udvikles. Udvikling af nye varer kan med fordel ske i samarbejde mellem kommuner, så efterspørgslen bliver større.

Planer og politikker, der skal ses på

Strategi for Bæredygtigt byggeri og indkøbsaftaler justeres løbende.

Affalds- og ressourceplan for planperiode 2025-2037 forventes politisk godkendt i maj 2025.

Grønne kostpolitikker for skoler og dagtilbud skal udvikles i forbindelse med, at lederne uddannes i klimavenlig adfærd.

Geneførelse

Konkrete indsatser i dette indsatsområde varetages i høj grad via Grøn Kommune - klimahandlingsplanen for Vejle Kommune som virksomhed.

Sociale gevinster

Flere grønne udearealer og mødesteder giver forbedret sundhed og opholdsmuligheder for beboere og ansatte.

Grøn Transportpolitik med fokus på at cykle på afstande under 5 km giver øget sundhed for de ansatte.

Miljøgevinster

EL-køretøjer i stedet for fossile køretøjer giver renere luft.

Økonomiske gevinster

Reduceret værditab ved klimatilpassede bygninger.

Reducerede driftsomkostninger ved energioptimerede bygninger.

Barrierer og forudsætninger

Anlægsloft og tilbagebetalingstider kan være en barriere for etablering af grønne løsninger.

Der skal være opmærksomhed, på at omstillingen af varmesystemet i kommunale bygninger tilpasses situationen i hvert enkelt lokalområde.

For at opnå det fulde potentiale for optimeret brug af bygninger skal der samarbejdes på tværs af forvaltninger.

Undervisningsforløb skal tilpasses skolernes handlingsplaner og øvrige ønsker til fokus i undervisningen.

Når EU's energieffektiviseringsdirektiv og bygningsdirektiv er implementeret i dansk lovgivning, skal der laves en strategi for, hvordan Vejle kommunes bygninger kan leve op til kravene.

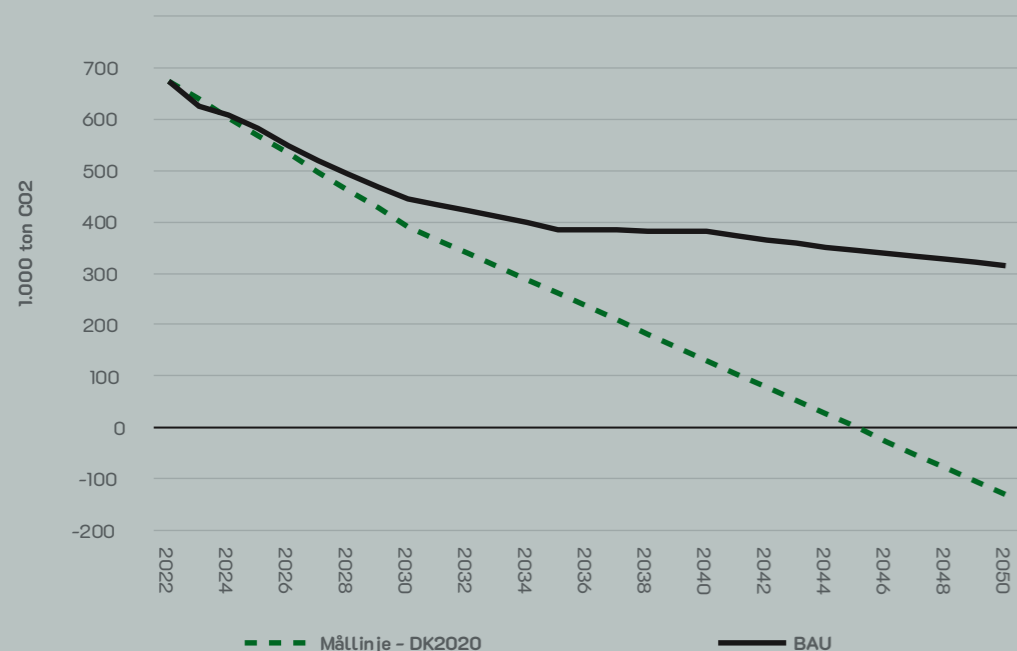
Det forventes at implementering af direktiverne kommer til at betyde at Vejle Kommune skal investere i renovering, energieffektivisering og vedvarende energiformer.

Grøn madlavning i kommunens køkkener
Foto: Vejle Kommune

VI HAR MÅL OM AT
**REDUCERE UDLEDNINGEN
FRA KOSTEN I**
KOMMUNENS KANTINER
OG INSTITUTIONER MED
50% I FORHOLD TIL 2022,
DERFOR HAR VI AFHOLDT
**KURSER OM GRØN KOST FOR
KØKKENPERSONALET.**

Vejen til målet

Figur 12
Udledningen af CO₂e i tusind tons/år. Den stiplede grønne linje viser vores mål på 70 % i 2030 og netto-nul i 2045. Den sorte linje viser, hvad vores udledning vil være, hvis vi fortsætter med at leve som vi gør i dag.

Hvis de forudsætninger, der er indregnet i det scenarie, vi kalder "Business as Usual", holder, og hvis de tiltag, vi har beskrevet på side 18-19, og i de otte indsatsområder realiseres, så ser det ud til, at vi kan nå vores 2030-mål om 70 % reduktion i forhold til udgangspunktet i 1990. Vi kommer til at mangle ca. 175.000 tons CO₂e ift. at nå målet om 110% reduktion i 2050, der skal derfor sættes flere indsats i værk for at nå helt i mål i 2050. Der kan dog nå at ske meget inden 2050, og det vil sandsynligvis blive nødvendigt at revidere indsatsbehovet i kommende revisioner. Klimaregnskaberne forbedres løbende, da nye beregningsmetoder udvikles til at måle til den præcise emission. Det kan også få betydning for værdien og vigtigheden af forskellige tiltag i fremtiden.

Realisering af både forudsætninger og tiltag skal hjælpes på vej af nationale retningslinjer, lovgivning og støtteordninger. Samtidig skal der ske ændrede produktionsmetoder og forbrugsmønstre hos virksomheder og borgere. Der skal ske en hurtigere udvikling og opskalering af teknologiske greb som

power to x, høst af CO₂ og lagring i undergrunden (carbon capture and storage, CCS) og fremstilling af syntetiske brændstoffer til tung transport og fly. Det er tanken, at klimaplanen skal revideres hvert fjerde år. Det giver en anledning til at følge CO₂-regnskabet og iværksætte nye tiltag, hvor det er muligt og nødvendigt.

Landbrug og transport er de områder, der er sværest at omstille. Regeringens Aftale om Implementering af et Grønt Danmark (Grøn Trepårt) indfører tiltag til at hjælpe landbruget på vej, og der skal arbejdes både med reduktion af udledning fra dyrehold og markdrift samt binding af CO₂ i skove og jord. Biogas er en anden indsats, der kan afhjælpe udfordringen i landbruget. Der sker en løbende udvikling i teknologi, dyrkningsmetoder og fodersammensætning inden for landbruget, og konstant tilpasning til bedste teknologi bliver afgørende for, at vi kommer helt i mål.

GREENTEAM, VEJLE KOMMUNES TÆNKETANK FOR SKOLEBØRN, ARBEJDER BREDT MED BÆREDYGTIGHED, BLANDET ANDET MED **LÆRINGSFORLØB FOR BØRN I ALLE ALDERSGRUPPER**, GRØNT FORBRUG OG BÆREDYGTIG TRANSPORT. GREENTEAM AFHOLDER ÅRLIGT EN KLIMAKONFERENCE MED UDELING AF EN KLIMAPRIS.

Sådan kommer vi i mål

Der er sket et skifte i forholdet til klima i Vejle Kommune siden vedtagelse af den første klimaplan i december 2020. Efter kommunalvalget i 2021 blev der oprettet et fagudvalg med ansvar for klimaplanen: Klima-, Natur- og Miljøudvalget.

En referencegruppe med deltagere fra Klima-, Natur- og Miljøudvalget, Økonomiudvalget og øvrige gruppeformænd drøfter halvårligt status, retning og ambitionsniveau for klimaindsatsen.

De daglige beslutninger tages i klimastyregruppen med kommunaldirektør og direktør for Teknik & Miljø og klimachef, og arbejdet koordineres med udgangspunkt i klimakoordineringsgruppen i Teknik & Miljø. Klimaarbejdet i Vejle Kommune som virksomhed er beskrevet og vedtaget i klimahandlingsplanen Grøn Kommune fra 2024.

De politiske fagudvalg med store klimaindsatser har egne klimahandlingsplaner, som revideres jævnligt. Det er disse klimahandlingsplaner, der opstiller konkrete indsatser, tidsplaner og økonomi med henblik på at opnå klimaplanens mål.

Finansieringen af initiativerne i Klimaplanen findes Klima-, Natur- og Miljøudvalgets klimapulje. Yderligere finansieringsbehov findes via omprioritering af den eksisterende drift inden for budgetterne i de enkelte forvaltninger. Derudover kan der være behov for at justere takster og søge ekstern finansiering.

Klimasekretariat og klimakontaktpersoner

Klimasekretariatet bidrager med konkret viden, sparring og klimaberegninger og understøtter dermed forvaltninger og fagudvalg i deres arbejde med

den grønne omstilling.

Der er udpeget en eller flere klimakontaktpersoner, der refererer til hver direktør. Klimasekretariatet faciliterer et klimanetværk for medarbejdere og ledere og udgiver jævnlige klimanyhedsbreve.

Opfølgning

Direktion og Klima-, Natur- og Miljøudvalget følger halvårligt op på, om handlingerne i klimahandlingsplanerne skrider planmæssigt frem, om konkrete indikatorer viser vejen til målopfyldelse og om de tilgængelige CO2-opgørelser viser, om vi er på rette vej mod nettonul.

Vejle Byråd følger årligt op på, om kommunen er på rette spor i forhold til de mål, der er vedtaget i Klimaplanen.

Mindst hvert fjerde år tages planen op til revision, og der kan opstilles nye målsætninger, der tager højde for nye rammebetingelser, teknologiudvikling, osv. Hvert nyt mål må ikke være mindre ambitiøst end det tidligere. Hvert afgående byråd sikrer en afrapportering for arbejdet, som kan danne grundlag for det nye byråds beslutning. Klimasekretariatet reviderer Klimaplanen i samarbejde med forvaltningernes klimakontaktpersoner og kommunens klimanetværk.

Klimaet på dagsordenen

For at sikre, at den grønne omstilling og klimamålene er synlige i den daglige drift findes et særskilt punkt på hver sagsfremstilling, hvor nye projekters indvirkning på klimaet beskrives.

Vil du vide mere?

Du kan læse meget mere om klimaet, om hvordan du selv kan handle og om hvad vi ellers gør i Vejle Kommune på forskellige hjemmesider.

- Vejle Kommune
- Økolariet
- Grønt Forum
- Ressource Center Vejle - RCV
- Borgersamlingen Samskabt klimahandling

Besøg også

Økolariet og Bylaboratoriet, Dæmningen 11, 7100 Vejle.
Åbent alle ugens dage 10 – 16.

Grønt Forum:
grontforum.vejle.dk

Økolariet
okolariet.dk

Borgersamling
[Samskabt klimahandling](#)

Vejle Kommunes hjemmeside
vejle.dk/klima

RessourceCenterVejle
vejle.dk/RCV

